VENDIM
Nr. 701, datë 12.10.2016

PËR MIRATIMIN E STRATEGJISË KOMBËTARE TË PESHKIMIT 2016–2021

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 24, të ligjit nr. 64/2012, "Për peshkimin", me propozimin e ministrit të Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e Strategjisë Kombëtare të Peshkimit 2016–2021, sipas dokumentit që i bashkëlidhet këtij vendimi.
2. Ngarkohet e Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTRI
Niko Peleshi

STRATEGJIA KOMBËTARE E PESHKIMIT
2016-20121

PARATHËNIE

Ky dokument paraqet Strategjinë Kombëtare për Peshkimin (SKP) për sektorët e peshkimit dhe akuakulturës në Shqipëri nga 2017 deri në 2022. Strategjia u përgatit nga MBZHRAU në vijim të një vlerësimi të sektorit të peshkimit dhe akuakulturës, i cili u realizua në fund të vitit 2015 (Particip dhe Poseidon, me mbeshtetje te Bashkimit Europian). Analiza e situatës aktuale në sektorin e peshkimit dhe akuakulturës, që paraqitet në këtë strategji, reflekton gjetjet dhe analizën e detajuar që përmban Raporti i Vlerësimit (RV).

Qëllimi i strategjisë është prezantimi i një vizioni të përgjithshëm strategjik për zhvillimin afatmesëm të sektorëve të peshkimit dhe akuakulturës. Ajo përcakton objektivat dhe prioritetet e Shqipërisë, të cilat janë në përputhje me ato të Politikës së Përbashkët të Peshkimit të BE.

Një strategji e planifikuar me kujdes, e cila zbatohet përmes një plani veprimi, është me rëndësi madhore për përmirësimin e kontributit social dhe ekonomik të sektorit të peshkimit.

Në interes të harmonizimit të politikës dhe administrimit me *Acquis* të peshkimit dhe PPP, ky dokument planifikimi strategjik udhëhiqet nga legjislacioni përkatës i politikave të BE për peshkimin, në mënyrë specifike Rregullorja (BE) 1380/2013[1] (Politika e Përbashkët e Peshkimit).

---

1 Rregullorja (BE) Nr 1380/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 11 dhjetor 2013 për Politikën e Përbashkët të Peshkimit (Common Fisheries Policy)

Kapitulli 1. KUSHTET AKTUALE

1.1 Rëndësia e sektorit të peshkimit dhe akuakulturës në Shqipëri

Pavarësisht se sektori i peshkimit jep një kontribut relativisht të ulët në ekonominë shqiptare, në kuadër të kontributit në PBB dhe punësimit në përgjithësi, ai është i rëndësishëm nga pikëpamja social-ekonomike në komunitetet bregdetare dhe në ujërat e brendshme ku ai siguron punësim në ato zona të vendit me mundësi të pakta punësimi dhe kostot e ulëta të krahut të punës.

Statistikat zyrtare dhe vlerësimet duket se paraqesin të zvogëluar prodhimin aktual, ndërkohë që nuk ka të dhëna të fundit mbi shtrirjen e peshkimit IUU(Illegal, Unreported Unregulated). Vlerësohet se zëniet e paraportuara janë të paktën 30% e vlerës së zënieve në peshkimin detar të raportuar. Nisur nga madhësia e peshkimit IUU dhe akuakulturës në një masë më të ulët, ka gjasa që kontributi i plotë nga peshkimi dhe akuakultura të jetë konsiderueshëm më i lartë sesa vlerësimi, veçanërisht kur përfshihen edhe aktivitetet ekonomike të zinxhirit, siç janë përpunimi i peshkut, riparimi dhe mirëmbajtja e anijeve, tregtimi, transporti, magazinimi dhe shërbimet mbështetëse.

1.2 Politika aktuale e peshkimit dhe objektivat e zhvillimit kombëtar

Aktualisht nuk ka një kuadër apo dokument të vetëm që të adresojë politikën dhe planifikimin e nevojave për sektorin. Kjo Strategji do të mbulojë këtë boshllëk.

Kohët e fundit, MBZHRAU ka përgatitur një strategji ndër-sektoriale për bujqësinë dhe zhvillimin rural në Shqipëri (MBZHRAU, 2014). Ky dokument artikulon disa sfida, mundësi dhe prioritete për sektorin, por nuk përmendet sektori i peshkimit.

Kështu që, sektori mbetet pa një politikë koherente apo një plan strategjik. Referenca e vetme për ndonjë mjet të politikës dhe planifikimit të peshkimit është në ligjin aktual për peshkimin, ku referohet se "Politikat e peshkimit në Republikën e Shqipërisë hartohen dhe zbatohen në përputhje me strategjinë kombëtare të peshkimit, planin e menaxhimit të peshkimit dhe planin e zbatimit të peshkimit" (Neni 23).

1.3 Çështje të zhvillimit

Që në vitin 1995 Shqipëria ka përfituar nga një sërë burimesh të jashtme financimi dhe projekte zhvillimi që lidhen me sektorin.

Normat e interesit janë mjaft të larta dhe frenuese për sektorin e peshkimit, sidomos me normat e ulëta të kthimit të investimit dhe fitimit të ulët që vërehet në flotën detare. Sigurimi i kolateralit është një shqetësim shtesë për marrjen e kredive tregtare, pasi anija si aset i shumicës së peshkatarëve, është kaq e vjetër sa është amortizuar në zero. Kështu që zhvillimi dhe modernizimi i peshkimit

detar dhe në ujërat e brendshme do të kërkojë edhe investime direkt dhe akses tek kreditë, përveç trajnimit, përmirësimit të kontrollit dhe menaxhimit.

Potenciali për diversifikim

Tashmë ka praktika për diversifikimin e flotës, pasi disa anije i ndërrojnë mjetet e peshkimit. Speciet e pelagjikëve të vegjël janë një mundësi për shfrytëzim, dhe që zhvendosin sforcon prej sektorit të tratave koçeve. Gjithashtu ato sigurojnë lëndën e parë për sektorin e përpunimit në Shqipëri, duke ulur kështu varësinë nga importet.

Aktivitete të mundshme diversifikimi përfshijnë përdorimin e anijeve për monitorim dhe kërkim shkencor për peshkimin (duke supozuar që ka financim të mjaftueshëm për këtë të fundit); mbrojtjen e burimeve peshkore (siç bëhet tashmë në Liqenin e Shkodrës); sigurinë dhe shpëtimin në det dhe ekoturizmin (peshkim çlodhës, argëtues dhe zhytje).

Për sa i përket peshkimit në liqene, duhet theksuar se peshkimi IUU shpesh nxitet nga mungesa e diversifikimit të mundësive për gjenerimin e të ardhurave në komunitetet rurale, kështu që ky problem duhet adresuar përmes kombinimit të ndërgjegjësimit me reformën ekonomike.

Forcimi institucional dhe edukimi

Forcimi institucional në mbështetje të përmirësimit të kontrollit të sektorit dhe ngritja e kapacitetit të administratës publike, konsiderohen si prioritetet më të larta për zhvillimin e sektorit në të ardhmen. Nëse ripërtërihet dhe forcohet sistemi i OMP-ve, atëherë do të bëhen, së bashku me sektorin publik, bashkëmenaxhuese të rezervave peshkore të vendit. Zbatimi efektiv i një regjimi bashkëmenaxhimi përfshin një nevojë të konsiderueshme të rritjes së kapaciteteve të personelit të peshkimit në MBZHRAU dhe të OMP-ve.

Për personelin e MBZHRAU që punon në sektor, përfshirë inspektorët, duhet të përgatitet një Vlerësim i detajuar i Nevojave për Trajnim dhe një Plan i detajuar Trajnimi; këto çështje janë adresuar në këtë strategji me një plan të Zhvillimit të Burimeve Njerëzore (ZHBNJ).

I vetmi institucion i arsimit të lartë për peshkimin dhe akuakulturën është Universiteti Bujqësor i Tiranës, i cili administron edhe Laboratorin e Peshkimit dhe Akuakulturës në Durrës.

Kërkimi shkencor

Ndërkohë që në Shqipëri ka një trashëgimi të fortë akademike, për momentin po bëhet shumë pak në kërkim shkencor detar. Ato pak programe mësimore që ekzistojnë nuk janë të fokusuara tek karriera, pasi për shumë vite nuk ka pasur ndonjë drejtim të qartë të karrierës në kërkimin shkencor detar.

Si hap i parë mund të ishte zbatimi i një sistemi të detajuar të mbledhjes së të dhënave për të mbështetur menaxhimin e sektorit, si dhe përpjekjet rajonale për kërkime shkencore. Kohët e fundit kjo gjë është mbështetur *ad hoc* nga projektet e AdriaMed, por duhet të përfshihet në zërat e buxhetit të MBZHRAU.

Zhvillimi i mbledhjes së të dhënave dhe kërkimi shkencor, të adresuara në strategji, duhet të bazohen në një vlerësim tërësor të nevojave duke kombinuar nevojat për menaxhim me angazhimet shkencore rajonale.

Dihet relativisht pak për ekologjinë dhe funksionimin e ekosistemeve që lidhen me peshkimin në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme. Ndërkohë që përmasat e vogla të këtij peshkimi nuk kërkojnë programe kërkimore të mëdha dhe të kushtueshme, ka nevojë për një plan kërkimor periodik dhe të prioritar, i cili do të mbulojë secilën prej këtyre kategorive ujore, individualisht.

Zhvillimi rajonal dhe bashkëpunimi ndërkufitar

Zhvillimi rajonal mund të forcohet përmes bashkëpunimit ndër-rajonal me vendet fqinjë, përfshirë Greqinë, Italinë, Malin e Zi, Maqedoninë dhe Kosovën. Ka parashikime për zhvillimin rajonal në të ardhmen, ku Asistenca e Instrumentit të Para-Anëtarësimit (IPA I) njeh nevojën për bashkëpunim ndërkufitar në disa sektorë, përfshirë mjedisin dhe ndryshimet klimatike, politikat bujqësore, tregtinë dhe transportin rajonal.

Mbrojtja e mjedisit

Prodhimtaria e peshkimit dhe akuakulturës varet shumë nga një ekosistem i shëndetshëm dhe që funksionon mirë. Si i tillë, sistemi është i prekshëm nga vetë aktivitetet e tij siç janë mbipeshkimi, ndikimi në habitate dhe shkarkimi i gazrave dhe lëngjeve, si dhe nga aktivitetet e sektorëve të tjerë, siç janë rrjedhat dhe cilësia e ujërave nëntokësorë, ndotja dhe ndërtimet e paplanifikuara.

Peshkimi çlodhës argëtues

Peshkimi çlodhës argëtues përfaqëson një mundësi të madhe zhvillimi dhe potencialisht me vlerë të lartë, sidomos e kombinuar me ekoturizmin. Perspektivat e zhvillimit përfshijnë ujërat detarë dhe bregdetarë, liqenet, lumenjtë dhe rezervuarët. Ky nën-sektor i peshkimit përfiton tashmë një nivel të caktuar rregullimi përmes legjislacionit për peshkimin, megjithëse është e qartë se kjo gjë duhet administruar për të maksimalizuar përfitimet ekonomike dhe sociale.

1.4 Kuadri ligjor, administrativ dhe institucional

Kuadri ligjor

MBZHRAU është përgjegjëse për zbatimin e Ligjit 'Për Peshkimin' (Ligji Nr. 64 datë 31.05.2012 i ndryshuar me Ligjin Nr. 129 datë 27.12.2012 dhe Ligjin Nr. 29 datë 24.02.2013). Objektivi i këtij ligji është menaxhimi i aktivitetit të peshkimit dhe mbrojtja e resurseve të specieve detare dhe të ujërave të brendshme, duke nxitur zhvillimin e qëndrueshëm të aktiviteteve të peshkimit.

Është miratuar së fundmi ligji 'Për Akuakulturën' i cili nuk ka hyrë akoma në fuqi. Tashme është në fazën finale të miratimit të tij në Kuvend.

Aktualisht janë në fuqi katër Vendime kyç të Këshillit të Ministrave që lidhen me sektorin e peshkimit detar dhe një sërë VKM-sh që aplikohen në sektorin e peshkimit në ujërat e brendshme, si dhe një rregullore kyç për zbatim. Hollësi të mëtejshme mbii përputhjen me legjislacionin e BE-së për peshkimin, mund të gjenden në analizën e boshllëkut ligjor, të hartuar në Raportin e Vlerësimit.

Kuadri administrativ dhe institucional

Drejtimi i sektorit të peshkimit ka një histori të ndërlikuar përgjatë 10 viteve të fundit, me disa ndryshime të 'shtëpisë' institucionale të administratës së sektorit, nisur nga viti 2005. Drejtimi jo-efektiv i sektorit dhe mungesa e stafit të nevojshëm dhe të trajnuar mbetet dobësia më serioze brenda sektorit dhe reforma institucionale konsiderohet si prioriteti më i lartë që administrata e re duhet të adresojë përmes kësaj strategjie.

Pas zgjedhjeve në vitin 2013 administrata e sektorit, së bashku me shërbimin e inspektimit të peshkimit, kaloi nga MMPAU duke u kthyer pas tek Ministria e Bujqësisë Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujerave (MBZHRAU). Megjithatë, përveç pak specialistëve të dedikuar të sektorit që punojnë në administratën drejtuese, nuk ka një strukturë koherente të administratës së peshkimit, që prej fundit të vitit 2012.

Një dobësi tjetër institucionale serioze brenda sektorit është se nuk ka kapacitet për detyrimin për zbatimin e ligjit. Një grup prej 22 inspektorësh, nën Drejtorinë e Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës (pra jashtë kuadrit kryesor institucional të MBZHRAU) vepron vetëm si monitorues (mbledhës të dhënash) dhe inspektorët janë të shpërndarë në mënyrë jo-proporcionale në gjithë vendin (fare pak prej tyre veprojnë në bregdet) dhe nuk ka mjaftueshëm që të garantojnë një mbulim të mjaftueshëm.

Organizatat e Menaxhimit të Peshkimit (OMP-të) u themeluan nga një projekt i Bankës Botërore, duke filluar nga 2002, për të: (a) marrë përgjegjësinë për shfrytëzimin dhe mirëmbajtjen e porteve dhe qendrave të përmirësuara të peshkimit (të cilat ju transferuan OMP-ve), dhe (b) për të marrë pjesë në bashkëmenaxhimin[2] e burimeve peshkore në partneritet me administratën e peshkimit. Në thelb OMP-të janë organe publike me bazë në komunitet[3] që funksionojnë mbi baza jo-fitimprurëse.

Nga 13 OMP-të e themeluara vetëm 5 mbeten aktive. Më aktivet janë ato të liqeneve, përfshirë OMP-në e Shkodrës dhe të Pogradecit. Kjo strategji përfshin një aktivitet që kërkon të adresojë më me hollësi shkaqet për kapacitetin dhe veprimtarinë e kufizuar të OMP-ve, dhe rolin e tyre në administrimin e sektorit në të ardhmen.

1.5 Peshkimi detar dhe bregdetar

Rezervat

---

[2] Bashkëmenaxhimi është ndarja e përgjegjësisë dhe/ose autoritetit mes Shtetit dhe përdoruesve lokalë të burimeve, për të përmirësuar menaxhimin e burimeve të peshkimit.

[3] Përcaktohen si organ i pavarur privat me personalitet ligjor, në përputhje me parashikimet e Nenit 26 të Kodit Civil, për të ndërmarrë veprime në sektorin e peshkimit, bazuar në parashikimet e këtij ligji.

Statistikat zyrtare tregojnë se ka pasur një ripërtëritje në sasinë e zënë dhe të zbarkuar, me mbi 3,000 ton. Nuk disponohen të dhëna zyrtare mbi vlerën, por vlera e llogaritur e sasisë së peshkut të zënë për peshkimin detar dhe bregdetar është rreth 17 milionë EURO. Saktësia e këtyre të dhënave është me pikëpyetje, pasi vlerësimi i prodhimit tregon se më shumë se 30% e zënieve nuk raportohen.

Merluci, barbuni, vopa, stavridi, cefalopodët e ndryshëm, karkaleci etj janë specie të rëndësishme dhe me vlera të larta dhe peshkimi i disa specieve pelagjike (sardeles dhe acuges) ka natyrë sezonale, por shumica e ndryshimeve sezonale në sasinë e peshkut të zënë preken nga ndryshimet e sforcos po aq sa dhe nga ndryshimet sezonale të peshkimit.

Flota

Të dhënat e fundit nga regjistri i flotës tregojnë se janë 553 anije peshkimi të licencuara. Flota vepron pothuajse plotësisht në Nën-Zonën Gjeografike (GSA) 18 (Adriatiku i Jugut) dhe përbën vetëm një pjesë të vogël të anijeve aktive në Adriatik, duke u llogaritur në më pak se 8% e trata koçeve (në numër).

Mosha mesatare shumë e lartë e flotës që llogaritet në 40 vjeçare, krahasuar me mesataren e BE-së prej 21 vjeçare, nënkupton se ka nevojë për mirëmbajtje vjetore dhe ripërtëritje të rregullt të anijeve. Megjithatë, gjendja e dobët e shumë anijeve tregon se ka një ri-investim të pamjaftueshëm për riparimin dhe mirëmbajtjen.

Menaxhimi

Rezervat peshkore në ujërat shqiptare janë rezerva të përbashkëta të Adriatikut, kështu që është më e përshtatshme që vlerësimi i rezervës të bëhet përmes bashkëpunimit rajonal. Universiteti dhe sektori i OJQ-ve/privat kanë marrë përgjegjësi të ndryshme për mbledhjen e të dhënave dhe janë angazhuar në kerkimin shkencor të peshkimit në rajon, përmes GFCM. Megjithatë, aftësia për të shërbyer kundrejt këtyre përgjegjësive pengohet nga një buxhet shumë i kufizuar, i cili është pothuajse tërësisht i varur nga mbështetjet *ad hoc* me projekte. Gjithashtu ka disa boshllëqe serioze në kapacitetet institucionale për kryerjen e shërbimeve të kërkimit shkencor dhe vlerësimit të rezervës.

Një zhvillim pozitiv në Shqipëri është krijimi i regjistrit kombëtar të flotës, i cili u realizua, së bashku me trajnimin, nga FAO (GFCM). Megjithëse nuk është në të njëjtin nivel si regjistri i flotës në BE, përsëri siguron të dhëna të detajuara deri në një nivel të pranueshëm. Shqetësimi kryesor është kapaciteti i kufizuar brenda ministrisë për ta mbajtur regjistrin të përditësuar.

MKV e flotës peshkimit, tashmë është përgjegjësi e Qendrës Ndër-Institucionale të Operacionale Detare (QNOD), që gjendet në Durrës, e cila koordinon detyrat e patrullimit detar. Shtrirja e zbatimit të ligjit në porte dhe në det mbetet e kufizuar.

Infrastruktura

Katër portet e peshkimit kanë mungesë të menaxhimit efektiv dhe janë në një gjendje gjithnjë e më të keqe, gjë që është adresuar vetëm në Durrës me ndërtimin mjaft të vonuar të portit të ri të peshkimit.

Në Shqipëri nuk ka shkallë apo struktura funksionale të riparimit. Anijet riparohen në Itali, Greqi gjë që sjell kosto shtesë për flotën detare, të vlerësuara në afërsisht gjysmë milionë euro dhe një humbje të aktivitetit ekonomik për vendin pasi një vlerë e llogaritur në €4.3 milionë në vit shpenzohet nga flota aktive për riparime jashtë vendit[4].

Sigurimi i akullit dhe magazinimit të ftohtë është i kufizuar dhe shpesh bëhet nga firmat e shitjes me shumicë, sipas kushteve të shitjes së prodhimit. Infrastruktura e kufizuar e tregut në porte ndikon negativisht në çmimet e dorës së parë si dhe tek higjiena dhe cilësia.

---

[4] Këto llogaritje supozojnë se çdo anije mbi 12m kryen çdo vit një javë riparime në Itali, gjë që sjell kosto shtesë (bazuar në €3,000 në javë kosto ekuipazhi dhe kostot shtesë të naftës për çdo ditë udhëtim në të dy drejtimet. Për flotën aktuale aktive kjo vlerë shkon në €489,000. Nëse merren në konsideratë të gjitha anijet mbi 12m të licencuara, këto kosto shtesë rriten në €813,000. €4.3 milionë si shpenzime vjetore të flotës për riparime është llogaritur bazuar ne 143 anije aktive mbi 12m me një shpenzim mesatar prej €30,000.

1.6 Peshkimi në lagunat bregdetare dhe në ujërat e brendshme

Mjedisi

Mjedisi bregdetar: Në Shqipëri ka tetë laguna bregdetare, të cilat mbështetin peshkimin tregtar, dhe shtrihen nga Butrinti në kufirin me Greqinë në jug deri në Velipojë në kufirin me Malin e Zi në veri, me një sipërfaqe totale prej 10,635 hektarë.

Laguna e Butrintit është unike në faktin se është e thellë, e rrethuar në masën më të madhe nga masive të pjerrëta shkëmbore dhe ka një mjedis të qëndrueshëm fizik. Në krahun tjetër, shumica e lagunave në Shqipëri janë shumë të cekëta dhe subjekt i ndryshimeve sezonale në derdhjen e ujërave të ëmbla, temperaturës së ujit, niveleve të larta të avullimit, ndërsa shkëmbimi i ujit me detin gjatë baticave kontrollohet përmes kanaleve të komunikimit me detin, të cilat vuajnë nga depozitimet dhe bllokimet e papritura. Lagunat përbëjnë strehime të rëndësishme për jetën e egër dhe kafshët, dhe dy prej tyre (Butrinti dhe Karavastaja) janë të njohura globalisht si zona Ramsar dhe njëkohësisht janë shpallur parqe kombëtare.

Lagunat bregdetare përfaqësojnë ekosistemet bregdetare më të ndjeshme dhe më të rëndësishme të Shqipërisë. Ato janë zona me vlera dhe përdorime të shumëfishta ekologjike dhe ekonomike duke:

- siguruar habitate për peshqit, shpendët dhe kafshët e tjera;
- mbështetur rrjete komplekse të ushqimit;
- absorbuar ujin për të reduktuar përmbytjet dhe dëmtimet nga stuhitë;
- siguruar kontrollin e erozionit;
- përmirësuar cilësinë e ujit; dhe
- siguruar hapësira me vlera të mëdha estetike natyrore.

Më gjithë rëndësinë e tyre ekologjike, rreth 50% e sipërfaqes së lagunave ka humbur nga bonifikimi dhe mbushjeve që prej 1950, ndërkohë që zhvillimi bujqësor, urban dhe industrial përreth tyre e kërcënon më tej cilësinë dhe natyrën e rrjedhave ujore në këto ligatina unike.

Lagunat bregdetare: Këto laguna mbështetin një peshkim të vogël por të rëndësishëm në nivel lokal, duke prodhuar rreth 300 mt peshk në vit, me një rendiment mesatar prej 36 kg/ha, i cili është shumë më pak se gjysma e atij të vitit 1990.

Prodhimtaria e pakësuar ka mundësi që të vijë si rezultat i ndryshimeve të regjimeve hidraulike, për shkak të menaxhimit të dobët dhe ndryshimeve të përdorimit të tokës përreth, si dhe për shkak të mbi-peshkimit. Kjo demonstrohet nga rënia e Zënies për Njësi të Sforcos (CPUE), nga 5.6 mt për person të licencuar në vit në Karavasta në 2002, në 1.7 mt ne 2013.

Zëniet komerciale dominohen nga specie me vlera të larta siç janë ngjala, koca, levreku dhe specie të ndryshme të qefullit. Një shenjë e mundshme e degradimit të habitatit është rritja e pranisë dhe e zënieve të gaforres blu, e cila besohet se është një specie pushtuese (*Portunus segnis*) nga Deti i Kuq.

Laguna e Butrintit në jug është një përjashtim, pasi prodhimi natyror plotësohet nga akuakultura, në formën e rritjes së midhjes. Aktualisht ka 26 rritës të midhjes me licencë, që prodhojnë rreth 2,000 mt.

Ujërat e brendshme:

Tre liqenet më të mëdhenj në Shqipëri janë Liqeni Shkodres, Ohrit, Prespa Madhe dhe e Vogël. Secili prej dy liqeneve më të mëdhenj ka një sipërfaqe totale prej rreth 260 km^2, ndërsa Prespa e Vogël është gati sa 1/5 e kësaj vlere..

Liqeni i Shkodrës është një liqen i madh dhe i cekët, ku peshkohet rreth 1,100 ton peshk, nga të cilat 32% jane skortë, 31% krap dhe 16% gjuhcë dhe karas secila, me sasi më të vogla të qefullit dhe ngjalës.

Liqeni i Ohrit (i varfër me ushqyes) është i famshëm për faunën e tij endemike të peshkut, përfshirë koranin (*Salmo letnica*) dhe belushkën (*S. ohridanus*). Historikisht është bërë edhe ripopullimi me rasat korani e krapi.

Liqenet e ndërlidhur ***të Prespës*** kanë një përzierje prej 11 specieve indigjene dhe të prezantuara, nga të cilat shumica i përket familjes së krapit. Peshqit e Prespës siç është cironka, janë me vlerë relativisht të ulët në treg, krahasuar me ata të Liqenit të Ohrit. Specie te tjera endemike përfshijnë troftën e Prespës (*S. peristericus*), sharmakun dhe ngjalën, si dhe specie si mustaku, çeliku dhe mërena.

Menaxhimi i rezervës

Kontrolli në lagunat bregdetare: Organizatat e Menaxhimit të Peshkimit (OMP-të) po veprojnë për disa vite në laguna, por sidoqoftë, përfshirja e tyre në menaxhimin e peshkimit në veçanti dhe në menaxhimin më të gjerë të lagunave, është e kufizuar. Edhe përfshirja e administratës në menaxhimin e peshkimit në laguna ka dobësitë e veta, që lidhen me njohuritë e pakta për kapacitetin mbajtës të lagunave, aftësinë e kufizuar për të kontrolluar sforcon e peshkimit dhe mungesën e menaxhimit të bazuar në ekosistem.

Kontrolli në ujërat e brendshme: Liqenet natyrore si dhe rezervuarët artificialë në Fier, Elbasan, Ulëz dhe Shijak kanë OMP-të e tyre, që në vitin 2002. Sikurse lagunat bregdetare, edhe ujërat e brendshme vuajnë nga kapaciteti i ulët institucional i administratës së peshkimit, me një bashkëmenaxhim të ulët për të mbështetur OMP-të dhe me një nivel të lartë të peshkimit IUU. Menaxhimi dobësohet më tej për shkak të mungesës së një politike për të garantuar që sforcoja e peshkimit të mbetet brenda kufijve biologjikë, si dhe për shkak të një mbrojtje të dobët nga pikëpamja biologjike, gjë që ka lejuar futjen e pakontrolluar të specieve jo-endemike në liqene, duke kërcënuar këto ekosisteme unike.

Peshkimi çlodhës - argëtues: ndërkohë që aktualisht është në nivele të ulëta, ka një hapësirë të konsiderueshme për të zgjeruar peshkimin çlodhës argëtues me vlera të larta, sidomos në ujërat e brendshme. Ky nën-sektor rregullohet nëpërmjet legjislacionit të përgjithshëm për peshkimin dhe akuakulturën, por në thelb mbetet një përqasje e hapur.

Analiza ekonomike e prodhimit

Lagunat bregdetare: ka një analize jo të saktë ekonomike mbi peshkimin në lagunat e Shqipërisë, ku shumica e prodhimit nuk raportohet. Vleresohet se këto kanë një vlerë shitjeje të dorës së pare rreth 1.6 milionë EURO, duke mbështetur rreth 250 peshkatarë të licencuar, dhe padyshim shumë të tjerë të pa licencuar.

Ujërat e brendshme: ashtu si peshkimi në laguna, edhe ai në liqene raportohet në nivele konsiderueshëm më të ulëta, por duket se ka një përfitim relativisht më të lartë krahasuar me humbjet në sektorin e detit. Peshkimi në ujërat e brendshme mbështet rreth 650 peshkatarë në liqene dhe 250 peshkatarë të tjerë në rezervuarë.

1.7 Akuakultura

Mjedisi

Shqipëria përfiton prej një game të gjerë të kushteve mjedisore, të cilat mundësojnë zhvillimin e formave të ndryshme të akuakulturës, që nga Deti i thellë Jon deri në bregdetin e cekët të Adriatikut. Kushtet e motit dhe ato hidrologjike i bëjnë ujërat shqiptare të përshtatshme për akuakulturën detare të specieve me vlera të larta siç janë kocja dhe levreku si dhe per kultivimin e troftes ne zonat malore.

Prodhimtaria aktuale

Prodhimi i akuakulturës në Shqipëri llogaritet në rreth 1,700 ton peshk dhe 750 ton midhje Duke përjashtuar prodhimin e midhjeve në impiante, sistemet kryesore të prodhimit janë kultivimi në kosha i kocës (982 ton) dhe levrekut (336 ton) me 12 subjekte që punojnë të

gjithë në zonën jugore Vlorë / Sarandë, ku ata shfrytëzojnë ujërat e thella dhe të pastra të Detit Jon.

Prodhimi i troftës në ekonomi është në vendin e dytë, me një prodhimtari prej 379 ton nga 15 operatorë të përqendruar kryesisht në zonat e larta dhe të freskëta të jugut dhe veri - lindjes së Shqipërisë. Sasia prej 180 ton e krapit prodhohet në rezervuare në zonat e ulëta ku temperaturat e ujit janë mjaftueshëm të larta për të garantuar prodhimtarinë në rezervuare dhe rritjen e peshqve te familjes se krapit.

Akuakultura detare: Akuakultura detare është nën-sektori me rritjen më të shpejtë në Shqipëri, por përsëri është shumë i vogël dhe i pa sofistikuar krahasuar me prodhimin e kocës dhe levrekut në Greqi, Itali dhe Turqi. Ekonomia më e madhe e koshave detare prodhon rreth 450 ton në vit dhe ka 28 të punësuar, kurse ekonomia më e vogël prodhon vetëm 12 ton në vit dhe ka 4 të punësuar.

Për momentin, në Shqipëri nuk ka një qendër të prodhimit të rasateve, kështu që rasatet, ashtu si dhe ushqimi, importohen. Pra, ekonomitë shqiptare janë thjesht njësi rritjeje. Përgjithësisht shitjet bëhen tek restorantet dhe dyqanet lokale, por disa përpunues të mëdhenj, blejnë direkt nga ekonomitë.

Megjithëse akuakultura e koshave detare është rritur shpejt që prej vitit 2000, ka shenja se edhe kjo rritje ka problemet e veta. Çmimet e ulëta të shitjes direkt në ekonomi (për shkak të prodhimit të lartë në pjesën tjetër të Mesdheut) dhe kostot e larta të rasateve dhe ushqimeve të importuara, nënkuptojnë se prodhuesit do të vijojnë të ndeshen me hapësira të ngushta për fitim.

Akuakultura në ujërat e brendshme: Rritja e troftës ylber (*Oncorhynchus mykiss*) bëhet kryesisht në ekonomi me vaska që përdorin ujë të rrjedhshëm nga lumenjtë. Ekonomitë kanë kapacitete të ndryshme, ku dy prej tyre prodhojnë 75 ton në vit, dhe 12 ekonomitë e tjera prodhojnë më pak se 35 ton. Gjithashtu ka një numër të papërcaktuar ekonomish të vogla familjare që prodhojnë më pak se 5 ton në vit për ushqim familjar dhe shitje lokale. Rreth një e treta e ekonomive të troftës kanë inkubatorët e tyre, por i gjithë ushqimi importohet.

Prodhimi i krapit është vetëm rreth 180 ton, shumë i ulet krahasuar me vitet e mëparshme. Rënia e sistemeve të akuakulturës ekstensive dhe pushtimi i tokës bujqësore nga zhvillimet urbane, ka sjellë që shumë ujembledhes tashmë nuk funksionojnë dhe kërkesa për ripopullim me krap ka rënë në mënyrë drastike gjatë dekadës së fundit. Aktualisht ka vetëm tre ekonomi aktive të riprodhimit të krapit, me një kapacitet total sipërfaqeje ujore prej 28ha.

Një tjetër fushë e akuakulturës në Shqipëri është ripopullimi i Liqenit të Ohrit me Koran. Programi kryesor periodik është rritja e koranit në vaska rrethore për ripopullim, për të mbështetur këtë peshkim të rëndësishëm komercial. Qendra shtetërore – Stacioni i Linit – në Pogradec prodhon rreth 800,000 rasate 3-4g që hidhen në liqen çdo vjeshtë.

Mbështetja për sektorin

Planifikimi për akuakulturën: Aktualisht, planifikimi për sektorin e akuakulturës përfshihet në Planin e Menaxhimit të Peshkimit dhe Akuakulturës: Aksioni Blu (2011 – 2013).

Ligji i ri për akuakulturën do të përditësojë rregullat e akuakulturës në Shqipëri. Në thelb ky ligj përfshin elemente të tillë siç janë identifikimi i Zonave të Përcaktuara për Akuakulturë (PZA-të). Shtesa të mëtejshme përfshijnë vlerësime të ndikimit në mjedis, kontrolle dhe rregullore specifike për akuakulturën, sidomos me zgjerimin e akuakulturës detare.

Një element i rëndësishëm që mungon në planifikimin e akuakulturës në Shqipëri është mungesa e menaxhimit hapësinor. Ka nevojë për një vlerësim gjithëpërfshirës dhe të detajuar të zonave potenciale për akuakulturë në Shqipëri, si në det ashtu dhe në tokë, me qëllim identifikimin e ZPA-ve siç promovohet nga GFCM[5].

---

[5] Shqipërisë i kërkohet që të jetë në përputhje me rezolutën GFCM/36/2012/1 për udhëzimet mbi zonat e caktuara për akuakulturë (GFCM, 2012).

Çështje mjedisore: Megjithëse ka kohë që funksionon në Shqipëri, zhvillimi i akuakulturës vijon të jetë, në një masë të madhe, në shkallë të ulët dhe kryesisht semi-intensiv. Megjithatë, ka një interes në rritje nga partnerët e huaj për zhvillimin e akuakulturës si në ujërat detare, ashtu dhe ato të brendshme. Me këtë zgjerim potencial lind nevoja për të siguruar qëndrueshmëri në drejtim të ndikimit në mjedis, përgjegjësisë sociale dhe planifikimit të integruar.

Kyçi në këtë proces do të jetë përcaktimi i zonave të akuakulturës dhe duhet të mbështetet nga VNM dhe studime për kapacitetin mbajtës mjedisor, standarde të rrepta të cilësisë së ujit që janë në linjë me Direktivën Kuadër të BE për Strategjinë Detare dhe Direktivën Kuadër të Ujit, dhe, më e rëndësishmja, përfshirjen së akuakulturës në planifikimin e zhvillimit bregdetar dhe rural.

Analiza ekonomike e prodhimit

Prodhimi total i akuakulturës vlerësohet në 2,500 ton (sebashku me midhjen) me një vlerë prej €7.2 milionë. Ka një sërë faktorësh që ndikojnë në ecurinë ekonomike të akuakulturës në Shqipëri. Kostot për rasat dhe ushqim për prodhuesit shqiptarë, si pjesë e kostove operative, janë më të larta sesa ekuivalentët përkatës në BE, për shkak të mbështetjes tek importi për të dyja këto produkte kyç. Akuakultura në Shqipëri ka rreth 300 të punësuar direkt, dhe një numër prej 1,200 të punësuarish përgjatë gjithë zinxhirit të akuakulturës.

1.8 Përpunimi, tregtimi dhe shpërndarja e peshkut

Tregtimi dhe shpërndarja e peshkut

Zbatimi dhe detyrimi për zbatim i legjislacionit që lidhet me tregtimin, i cili është në linjë me legjislacionin e BE, ka një rol të rëndësishëm për zhvillimin e sektorit në të ardhmen, sidomos për faktin se BE-ja është tregu kryesor.

Stabilimentet që kanë një 'numër të BE' duhet që të zbatojnë legjislacionin e BE që lidhet me HACCP dhe standardet e tregut, duke investuar në teknologji të reja për të arritur këto standarde. Nga ana tjetër, kjo gjë duhet të nxitë përmirësime në cilësi për tregun e brendshëm, sidomos për përpunuesit që veprojnë në të dyja tregjet.

Burimet më të rëndësishme të importit të peshkut dhe prodhimeve të tjera të detit janë nga Kroacia, Greqia, Italia dhe Maroku. Vendet kryesore të eksportit janë Italia, Spanja dhe Greqia, dhe në një masë më të vogël vendet fqinje Serbia dhe Maqedonia. Mbi 70% e eksporteve përbëhen nga açuga e përgatitur dhe e konservuar.

Infrastruktura e zinxhirit të furnizimit të tregut

Në shumicën e rasteve, struktura e rrjetit të shpërndarjes është e thjeshtë: prodhuesit – përpunuesit – shitësit – konsumatorët.

Stabilimentet private të shpërndarjes së peshkut të freskët apo të përpunuar, që gjenden afër porteve, janë lojtarët kyç në shpërndarjen e peshkut në Shqipëri. Për shkak të pozicionit të tyre të fortë në zinxhirin e përpunimit të tregut, ata ndodhen në pozita të forta për të diktuar çmimin tek peshkatarët, dhe për të negociuar shitjet. Fakti se nuk ka tregje të shitjes me shumicë konsiderohet si pengese e zhvillimit të një sistemi efektiv dhe transparent të shpërndarjes dhe tregtimit të peshkut.

Në të gjithë vendin ka një sërë dyqanesh të vogla të shitjes me pakicë, të cilët furnizojnë publikun me peshk dhe ku tregtarët e shumicës reklamojnë produktet e tyre. Shitjet me pakicë përmbajnë një shumëllojshmëri biznesesh; disa dyqane moderne kanë magazinat e tyre të ngrirjes, ndërkohë që shumë tregtarë shesin vetëm duke përdorur strukturat bazë.

Sektori i përpunimit dhe zinxhiri i vlerës

Aktualisht, industria e përpunimit përbëhet nga disa kompani të mëdha përpunuese të një sërë specieve të peshkut, të cilat janë të destinuara për eksport. Qendrat kryesore të përpunimit janë Elbasani, Lezha, Durrësi dhe Saranda. Lënda e parë e importuar vjen ose në formën e blloqeve të ngrira, ose e kriposur në fuçi.

Ka 24 stabilimente eksporti me akreditim nga BE. Shqipëria nuk eksporton produkte ihtike të gjallë të detit qysh prej vitit të largët 1994, duke bllokuar kështu eksportin e molusqeve, ngjales etj drejt vendeve të BE-së. Pjesërisht kjo vjen për shkak të mungesës së kapaciteteve brenda AKU, për të realizuar një monitorim të rregullt, në përputhje me kërkesat e DG SANCO dhe faktorëve të tjerë social – ekonomik.

Çështje ekonomike të zinxhirit të furnizimit me produkte të detit dhe sektori i përpunimit

Pjesa më e madhe e tregtimit dhe shpërndarjes së produkteve të peshkut bëhet përmes stabilimenteve të përpunimit, të cilat mbledhin peshkun prej anijeve sipas marrëveshjeve periodike. Këto marrëveshje janë shumë informale dhe jo të favorshme për peshkatarët/prodhuesit.

Stabilimentet e përpunimit kanë krijuar rrjetin e tyre të blerësve, i cili influencon prodhimin, magazinimin dhe shpërndarjen në tregun e brendshëm, dhe ç' është më e rëndësishmja, çmimin që paguhet tek prodhuesit. Për shkak se në vend nuk ka tregje të shitjes me shumicë për të pasur një tregti të ndershme dhe transparente, ka një mungesë të dukshme transparence në zinxhirin e furnizimit me prodhime deti. Kjo situatë përkeqësohet më tej për shkak të mungesës totale në porte të një sistemi informacioni për çmimet ditore kombëtare/rajonale të shitjes, apo për çmimet e shitjes me shumicë dhe pakicë.

Për speciet fundore, mesatarisht, shitësi me shumicë i shton 28% çmimit të shitjes në bankinë, kurse shitësi me pakicë shton edhe 24%. Kufijtë e shitjes me shumicë janë të larta krahasuar me tregjet e tjera evropiane, gjë që tregon mungesë konkurrence. Kufijtë e shitjes me pakicë janë më të ulëta nga sa pritet (duke reflektuar potencialisht shpenzime më të pakta dhe më shumë konkurrencë mes shitësve me pakicë).

Ka një shkallë sezonale në nën-sektorin e përpunimit – ku lënda e parë importohet, përpunohet dhe ri-eksportohet. Megjithëse nuk ka një regjistrim të qëndrueshëm të punësimit në sektorin e përpunimit të peshkut, rezultatet nga Raporti i Vlerësimit sugjerojnë se në këtë sektor janë rreth 3,000 të punësuar (kryesisht gra). Nisur nga natyra tejet sezonale dhe e përkohshme e punësimit në këtë sektor, kjo shifër mund të jetë, në mënyrë më realiste, e barabartë me rreth 2,000 të punësuar me kohë të plotë. Bazuar në të dhëna historike, punësimi në sektorin e përpunimit ka pësuar rritje të ndjeshme gjatë viteve të fundit.

Kapitulli 2. VIZIONI, POLITIKAT DHE QËLLIMI I POLITIKAVE VIZIONI DHE OBJEKTIVAT

2.1 Vizioni:

Garantimi i aktiviteteve të peshkimit dhe akuakulturës të qëndrueshme nga pikëpamja mjedisore dhe që menaxhohen në mënyrë të tillë që të sigurojnë marrjen e përfitimeve ekonomike, sociale dhe të punësimit, si dhe kontribuojnë në disponueshmërinë e furnizimit me ushqim. Burime të shëndetshme peshkore në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme, që shfrytëzohen në një mënyrë të qëndrueshme dhe të kontrolluar nëpërmjet një partneriteti për bashkëmenaxhimin e zgjuar dhe të bazuar tek njohuritë. Ngritja e një industrie konkurruese dhe të qëndrueshme të akuakulturës, e cila kontribuon në sigurinë ushqimore kombëtare dhe rritjen blu. Organizimi i tregut, cilësisë së peshkut, përpunimit dhe tregtimit, me qëllim rritjen e vlerës së shtuar të nën-sektorëve të peshkimit dhe akuakulturës.

Objektiva të Nivelit të Lartë: Objektivat e Nivelit të Lartë (ONL) për sektorin, përputhen me objektivat dhe prioritetet e BE të specifikuara në Nenin 2 të Rregullores së Politikës së Përbashkët të Peshkimit (PPP)[6].

---

[6] Realizimi i këtyre objektivave mbështetet me financim nga BE-ja që është i disponueshem për sektorin në vendet anëtare të BE-së.

Objektivat dhe prioritetet e Politikës së Përbashkët të Peshkimit të BE-së janë:

1. Garantimi se aktivitetet e peshkimit dhe akuakulturës janë të qëndrueshme nga pikëpamja mjedisore në periudhë afatgjatë dhe menaxhohen në një mënyrë qe është në përputhje me objektivat për marrjen e përfitimeve ekonomike, sociale dhe të punësimit, si dhe kontribuojnë në disponueshmërinë e furnizimit me ushqim.
2. Aplikimi i përafrimit paraprak në menaxhimin e peshkimit, dhe synimi për të garantuar se shfrytëzimi i burimeve të gjalla biologjike detare rivendos dhe ruan popullatat e specieve që janë gjuajtur mbi nivelet, të cilat mund të japin prodhimin maksimal të qëndrueshëm.
3. Zbatimi i përafrimit të bazuar tek ekosistemi, për menaxhimin e peshkimit, në mënyrë që të sigurohet se ndikimet negative të aktiviteteve të peshkimit në ekosistemin detar janë minimizuar, dhe se bëhen përpjekje për të siguruar se akuakultura dhe aktivitetet e peshkimit shmangin degradimin e mjedisit detar.
4. Kontributi në mbledhjen e të dhënave shkencore.

Nisur nga fakti që legjislacioni aktual i peshkimit është në linjë me legjislacionin e BE-së, rekomandohet që ONL-të, të kenë parasysh dispozitat e Nenit 2 të Ligjit 'Për Peshkimin', të cilat përfshijnë:

a. Sigurimin e një shfrytëzimi racional dhe të përgjegjshëm të burimeve biologjike të ujërave të brendshme të Republikës së Shqipërisë dhe atyre detare
b. Përcaktimin e rregullave për menaxhimin dhe bashkëmenaxhimin e sektorit të peshkimit nëpërmjet përfshirjes së komuniteteve përkatëse në proceset e vendimmarrjes
c. Përcaktimin e masave të ruajtjes, që garantojnë mbrojtjen e burimeve biologjike detare dhe ujërave të brendshme.
d. Garantimin e zhvillimit të qëndrueshëm të sektorit të peshkimit, si dhe përmirësimin e kushteve ekonomike dhe sociale për prodhuesit.
e. Nxitjen dhe përkrahjen e kërkimit shkencor e teknologjik dhe grumbullimit të të dhënave në peshkim.
f. Sigurimin e funksionimit dhe menaxhimit të porteve e të qendrave të peshkimit.
g. Hartimin dhe sigurimin e një politike strukturore, me qëllim ristrukturimin e sektorit të peshkimit, sigurimin e zhvillimit të qëndrueshëm të sektorit, forcimin e konkurrencës e zhvillimit ekonomikisht të vlefshëm të subjekteve të peshkimit, rigjallërimin e zonave që varen nga peshkimi, si dhe përmirësimin e furnizimit të tregut dhe rritjen e vlerës së prodhimit
h. Përcaktimin e masave dhe rregullave të nevojshme për kontrollin, inspektimin dhe zbatimin e politikave të peshkimit, në përputhje të plotë me politikat evropiane në këtë drejtim.
i. Ngritjen e një sistemi kontrolli për peshkimin dhe vendosjen e procedurave të inspektimit të standardizuara dhe të koordinuara si në det, në tokë dhe në të gjithë zinxhirin e tregut.

Këto objektiva përbëjnë bazën për hartimin e objektivave dhe masave [7] më specifike të zhvillimit të sektorit në vend, të përcaktuara më poshtë.

Objektivat Specifike të Zhvillimit

Objektivat Specifike të Zhvillimit (OSZH) të kësaj strategjie, janë në linjë me ONL-të dhe më konkretisht:

- Kuadri ligjor, administrativ dhe institucional
- Peshkimi (detar)
- Peshkimi (në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme)
- Akuakultura

[7] Një 'masë' nënkupton një veprim apo aktivitet i ndërmarrë për të arritur një objektiv

- Tregtimi dhe përpunimi

2.2 Kuadri ligjor, administrativ dhe institucional

ONL për forcimin institucional dhe përmirësimin e kontrollit të sektorit është si vijon:

Përafrimi i administrimit dhe legjislacionit të peshkimit me praktikat dhe standardet aktuale të BE për të forcuar kontributin e qëndrueshëm të sektorit të peshkimit dhe akuakulturës në ekonomi dhe për të përgatitur pranimin e Shqipërisë në Bashkimin Evropian.

Objektivat Specifike të Zhvillimit

Përmbushja e ONL-së institucionale/kontrollit përcakton tre OSZH::

- Forcimi i kapacitetit institucional të MBZHRAU për të administruar me efektivitet sektorin e peshkimit dhe akuakulturës.
- Ngritja e një sistemi transparent, të besueshëm dhe të qëndrueshëm të bashkëmenaxhimit mes Qeverisë, OMP-ve dhe palëve të tjera të interesuara, në përputhje me kuadrin ligjor dhe Politikat e peshkimit në Republikën e Shqipërisë.
- Përafrimi i politikës, legjislacionit, menaxhimit dhe procedurave të planifikimit të sektorit të peshkimit dhe akuakulturës me komponentët përkatës të *Acquis* së Peshkimit.

Justifikimi

Që prej vitit 2005 ka patur disa ndryshime institucionale në administrimin e sektorit. Kufizimet në kontrollin efektiv të sektorit – me një administratë peshkimi jo-funksionale, buxhet dhe kapacitet të kufizuar për të detyruar zbatimin e ligjit – mbeten dobësitë më serioze për sektorin dhe janë shkaku për shumë dobësi të tjera të identifikuara. Një grup prej 22 inspektorësh, nën Drejtorinë e Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës **(pra jashtë kuadrit kryesor institucional të MBZHRAU)** vepron vetëm si monitorues (mbledhës të dhënash) dhe inspektorët janë të shpërndarë në mënyrë jo-proporcionale në gjithë vendin (fare pak prej tyre veprojnë në bregdet) dhe nuk ka mjaftueshëm që të garantojnë një mbulim të mjaftueshëm. Mos-adresimi që në fillim i këtyre mungesave institucionale do të sjellë një mosarritjen e ndikimeve pozitive në sektor prej iniciativave të tjera të zhvillimit të percaktuara në këtë strategji.

OSZH 1: Forcimi i MBZHRAU për të përmirësuar kontrollin

Ristrukturimi institucional i sektorit me një Drejtori të vetme të Peshkimit dhe Akuakulturës, aktualisht kërkon vëmendjen e MBZHRAU. Ristrukturimi dhe forcimi institucional i administratës së peshkimit me personel të mjaftueshëm në të gjitha nivelet, duhet parë si **prioriteti më i madh** i qeverisë në vitin 2017, i shoqëruar me financim të mjaftueshëm për menaxhimin, administrimin, kontrollin (MKV) dhe kërkimin shkencor për peshkimin dhe akuakulturën.

Si pjesë e procesit të ristrukturimit duhet të adresohet edhe roli aktual i Drejtorisë së Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës (DMSHP) në menaxhimin e aseteve të peshkimit, përfshirë portet,. Gjithashtu, urgjentisht duhet adresuar edhe rivendosja e inspektoratit të peshkimit.

Është e domosdoshme krijimi i një Drejtorie të Peshkimit dhe Akuakulturës me dy sektore:

- Një sektor që fokusohet tek çështjet e **menaxhimit** – ku përfshihen të gjitha çështjet e **politikave dhe të planifikimit** si dhe lidhjet me AKU për sigurinë ushqimore, institucione kërkimore dhe industrinë, përmes OMP-ve, organizatave prodhuese dhe grupet e interesit;
- Një sektor që fokusohet tek çështjet **operacionale** – ku futen detyrimi për **zbatimin e ligjit dhe mbledhja grumbullimi dhe perpunimi i të dhënave,** dhe përfshin Inspektoratin e Peshkimit.

Drejtoria e propozuar duhet të ketë një personel minimal prej 10 specialistesh (megjithëse, nëse nuk do të kishte kufizime buxhetore, personeli i plotë duhet të ishte rreth 15). Në gjithë

vendin nevojiten 22 inspektorë: nga 3 në Durrës dhe Vlorë dhe nga 2 në Shëngjin dhe Sarandë plus 2 inspektorë në secilin prej liqeneve kryesore dhe nga 1 në secilën prej tetë lagunave.

OSZH 2: Zhvillimi i regjimit të bashkëmenaxhimit

Që në vitin 2002, në të gjithë vendin janë krijuar OMP-të, për të ndërmarrë përgjegjësinë e përdorimit dhe mirëmbajtjes së porteve dhe qëndrave të përmiresuara të peshkimit, dhe për të marrë pjesë në bashkëmenaxhimin e burimeve peshkore në partneritet me administratën e peshkimit. Ky sistem, aktualisht nuk funksionon, veçanërisht në sektorin detar.

Dobësia e administratës së peshkimit dhe e kontrollit në përgjithësi nënkupton se, për momentin, shteti nuk ka mundësi që të zbatojë këto plane, dhe duket se kjo ka çuar drejt një peshkimi të qëndrueshëm ilegal.

OSZH 3: Përafrimi me *Acquis* të Peshkimit

Reforma ligjore që duhet ndërmarrë, si pjesë e procesit të pranimit në BE akoma nuk ka përfunduar. Gjithashtu ka nevojë për një ristrukturim të institucioneve publike që administrojnë sektorin. Ka edhe shumë çështje të tjera themelore të menaxhimit të peshkimit, të cilat kërkojnë zgjidhje. Progres raporti i fundit (KE, 2014) konkludon se:

- Akoma vazhdon të bëhet pak progres në këtë sektor;
- Sektori duhet të konsolidohet më tej, nën një strukturë të vetme në MBZHRAU, si dhe duhet të hartohet një strategji e shëndoshë e sektorit në linjë me politikën e peshkimit të BE (që do të thotë këtë dokument);
- Duhet të forcohet kuadri institucional dhe ligjor, për të garantuar monitorim të rregullt të rezervave peshkore dhe për të përgatitur rregullore për zbatimin e planeve të menaxhimit për speciet e peshkut dhe metodat e peshkimit; dhe,
- Duhet të alokohen burimet e nevojshme financiare për të garantuar monitorimin dhe kontrollin e mjaftueshëm të aktiviteteve të peshkimit. Kjo është thelbësore për të siguruar zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit.

Raporti më i fundit konkludon se *"Në përgjithësi, përgatitjet janë në një fazë shumë të hershme."* Nevoja për të pasur një plan strategjik të integruar për sektorin, është shumë e vonuar. Ky dokument i planifikimit strategjik jep një kuadër për identifikimin e fushave prioritare për zhvillimin e sektorit (pavarësisht donatorit) dhe modelin e një projekti më të madh të asistencës teknike, për financim nga BE duke filluar në vitin 2017.

Masat e propozuara

Objektiva Specifike e Zhvillimit	Masat që duhen adoptuar
OSZH 1: Forcimi i kapacitetit institucional të MBZHRAU për të administruar me efektivitet sektorin e peshkimit dhe akuakulturës	1.1 Krijimi i Drejtorisë së Peshkimit, plotësisht funksionale, brenda MBZHRAU 1.2 Krijimi i një SIMP plotësisht funksional dhe forcimi i zyrave të porteve të peshkimit
OSZH 2: Ngritja e një sistemi transparent, të besueshëm dhe të qëndrueshëm të bashkëmenaxhimit mes Qeverisë, OMP-ve, PO-ve dhe palëve të tjera të interesuara, në përputhje me kuadrin ligjor dhe PPSH.	2.1 Zhvillimi i kapacitetit të strukturave të bashkëmenaxhimit të peshkimit (OMP-të) 2.2 Këshillim funksional nga Komisioni Konsultativ Qendror për Peshkimin dhe Akuakulturën (KKQPA) dhe Komisioni për Koordinimin e Kërkimit Shkencor dhe Teknologjik (KKKSHT)
OSZH 3: Përafrimi i menaxhimit, kontrollit, tregtimit, politikës strukturore, procedurës së planifikimit dhe legjislacionit të sektorit të peshkimit dhe akuakulturës për komponentët përkatës të *Acquis* së Peshkimit	1.1 Forcimi i procedurave administrative të PPP dhe përputhja me legjislacionin kyç të BE-së (Projekti i Binjakëzimit) 1.2 Hartimi dhe zbatimi i një Programi Operacional (PO)

2.3 Peshkimi detar dhe bregdetar

ONL-ja për sektorin e peshkimit detar dhe bregdetar është si vijon:

Garantimi që aktivitetet e peshkimit janë të qëndrueshme nga pikëpamja mjedisore dhe menaxhohen në mënyrë të tillë që do të sigurojë marrjen e përfitimeve ekonomike, sociale dhe të punësimit, si dhe kontribuojë në disponueshmërinë e furnizimit me ushqim.

Objektivat Specifike të Zhvillimit

Për arritjen e ONL-së së peshkimit detar propozohen tre OSZH:

- Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve peshkore detare nëpërmjet një kontrolli efektiv dhe mbështetjes tek të dhënat shkencore të sakta.
- Një flotë detare e suksesshme dhe konkurruese, në ekuilibër me disponueshmërinë e resurseve të peshkimit
- Mirë menaxhimi i mjedisit detar, duke mbështetur një sektor peshkimi artizanal të qëndrueshëm

Justifikimi

OSZH 4: Menaxhimi i burimeve peshkore detare

Sektori varet nga burimet natyrore të rinovueshme, kështu që menaxhimi i qëndrueshëm i këtyre burimeve është madhor.

Për momentin, pjesa më e madhe e burimeve janë të mbi-shfrytëzuara. Është e nevojshme që të mbështeten përpjekjet rajonale për menaxhim për të ecur drejt niveleve të qëndrueshme të shfrytëzimit. Kjo gjë përfshin caktimin dhe zbatimin e masave teknike, krijimin e zonave që do të mbrohen për të arritur objektivat e menaxhimit të peshkimit.

Duke ndjekur një përafrim parandalues, duhen ndërmarrë masa kombëtare aty ku dhe kur është e nevojshme.

Raporti i fundit i GFCM mbi zbatimin e menaxhimit rajonal nga Shqipëria[8] pranon se, ndërkohë që është hartuar një Ligj i rishikuar për Peshkimin, ku propozohen shumë masa, përsëri nevojiten që këto masa të zbatohen.

Sistemi i Monitorimit të Anijeve (SMA) për anijet e peshkimit mbi 12, duhet të mbështetet me monitorimin efektiv duke çuar në kontrollin e flotës sipas rregullave.

Menaxhimi duhet të mbështetet mbi një shkencë të shëndoshë. Pjesa më e madhe e rezervave të peshkut me vlerë tregtare, që peshkohet nga flota, është e shpërndarë në detet Adriatik dhe Jon, duke treguar që niveli më i përshtatshëm i menaxhimit të peshkimit duhet të bazohet në nivel baseni detar rajonal.

Menaxhimi rajonal është në përputhje me Ligjin 'Për Peshkimin', i cili kërkon "*aplikimin e një përafrimi racional në zbatimin e masave që synojnë mbrojtjen dhe konservimin e burimeve të organizmave/krijesave detare, duke ruajtur ndërkohë diversitetin e tyre biologjik*". Nga ana tjetër, kjo është në linjë me këshillimin shkencor dhe propozimet e menaxhimit nga Komisioni i Përgjithshëm i Peshkimit për Mesdheun (GFCM).

Aktualisht Shqipëria merr pjesë në GFCM dhe projektin Adriamed, por ka mungesë të kapaciteteve për angazhim më aktiv në zhvillimin e këshillimit shkencor rajonal. Duhet të alokohen burime të mjaftueshme që ta lejojnë Shqipërinë që të kontribuojë plotësisht në aktivitetet rajonale të shkencës dhe menaxhimit të peshkimit. Gjithashtu kërkohet edhe

[8] Raporti i fundit i Komitetit të GFCM për Përputhshmërinë, në maj 2014 (GFCM, 2014) raporton sa më poshtë lidhur me zbatimin nga Shqipëria të vendimeve të GFCM: "*Shqipëria: janë raportuar disa boshllëqe në zbatimin e vendimeve të GFCM, si dhe disa vështirësi që lidhen me transmetimin e të dhënave nga Shqipëria në kohën e duhur. Disa rekomandime të GFCM janë përfshirë në legjilacionin kombëtar dhe Shqipëria ka bërë përpjekje që të detyrojë zbatimin e tyre në nivel kombëtar, megjithëse nevojitet ngritja e kapacitetit për një monitorim, kontroll dhe vëzhgim efektiv.*"

trajnim profesional për të rritur kapacitetin e sektorit publik në menaxhimin shkencor te peshkimit.

Një menaxhim efektiv kërkon informacion të mjaftueshëm. Mbledhja e të dhënave në sektor është minimale dhe sasi të konsiderueshme të zënieve nuk raportohen.

OSZH 5: Një flotë detare e suksesshme dhe konkurruese, në ekuilibër me mundësitë

Flota e peshkimit detar në Shqipëri karakterizohet nga anije të vjetra (mosha mesatare 39 vjeçare, krahasuar me mesataren 21 vjeçare të BE-së) dhe shumë prej tyre janë në një gjendje të keqe teknike. Investimi shumë i pakët tek flota (lidhur me anijet, riparimet dhe pajisjet) tregon për performancën e dobët ekonomike shumëvjeçare të flotës detare. Ekonomia informale që mbizotëron në sektor po dëmton operatorët e ligjshëm dhe është një frenim për investime.

Ndërkohë që kjo performancë e dobët ekonomike mund të duket se vjen si pasojë e pranisë së shumë anijeve që peshkojnë pak peshk, duhet theksuar se flota shqiptare prej rreth 213 anije mbi 12 m të licencuara (nga të cilat vetëm 118 janë aktive) përbën më pak se 8% të flotës së tratave koce në Adriatik.

Përmirësimi i menaxhimit të burimeve peshkore, përmirësimi i kostove të karburantit dhe riparimit, së bashku me tregtimin më të mirë të prodhimit, mund të bëjë që kapaciteti që sot është inaktiv të bëhet aktiv. Ky do të ishte një zhvillim pozitiv për sektorin dhe ekonominë shqiptare, nëse bëhet në një mënyrë të kontrolluar dhe të qëndrueshme. Përsëri kjo thekson nevojën për të përmirësuar drejtimin në përgjithësi (reduktuar informalitetin në sektor) për të identifikuar qartë dhe mbrojtur aktivitetet e ligjshme, përpara se të jepet mbështetja financiare.

Ka një mungesë qartësie se cila agjenci ka përgjegjësinë për katër portet e peshkimit dhe asnjë menaxhim nuk është i dukshëm. Kjo ka kontribuuar në faktin që të katër portet kryesore janë në një gjendje të varfër. Mbetjet e anijeve të mbytura në port nuk janë larguar duke shkaktuar rreziqe të mëdha për lundrim. Shumica e anijeve, bankinave dhe infrastrukturës kanë nevojë për riparime, gjë që prek sigurinë në port dhe sjell mundësi të kufizuar për magazinim dhe ngrirje (përveç disa magazinave të sektorit privat) ndikon negativisht në cilësinë dhe higjienën e prodhimit.

Në Durrës është ndërtuar një port i ri, i cili pritet që të përmirësojë efektivitetin e flotës aktive. Megjithatë, përsëri mbetet problemi i mungesës së strukturave të riparimit dhe i pranisë së strukturave të degraduara në portet e tjera. Anijet i kryejnë riparimet në Itali apo Greqi. Kjo ndikon në performancën ekonomike të flotës (kosto shtesë prej gati €0.5milionë) dhe kostot e riparimit (llogaritur në €4.3 milionë në vit) humbasin për ekonominë shqiptare.

Niveli i ulët i flotës shqiptare sugjeron se investime të konsiderueshme siç janë shkallë riparimi në tokë dhe disa investime strategjike në shkallë riparimi me rrëshqitje dhe struktura riparimi janë të domosdoshme për flotën.

OSZH 6: Mirë menaxhimi i mjedisit detar, duke mbështetur një peshkim artizanal të qëndrueshëm

Sektori artizanal përbëhet kryesisht nga anije të vogla (nën 12m), dhe, ashtu si dhe flota detare, karakterizohet nga anije të vjetra dhe mundësi minimale financiare per investime. Peshkimi bregdetar raporton prodhim të ulët. Sektori artizanal ka një spektër të kufizuar peshkimi dhe kryesisht vuan nga një mjedis lokal i degraduar.

Ndërkohë që zonat pranë bregut, brenda distances prej 3 milje dhe habitatet e prekshme (livadhet e Posidonias, etj.) duhet të jenë të mbyllura për tratat fundore, raportohen një sërë shkeljesh. Trysnia nga zhvillimi, siç është sektori i ndërtimeve, gjithashtu degradon habitatet pranë bregut, ndërkohë që nuk ka një sistem efektiv të detyrimit për zbatim të ligjit dhe një menaxhim efektiv në këto ujëra. Menaxhimi i lokalizuar, që përfshin personat që mbështeten tek mjedisi detar, ose mungon ose nuk është efektiv, përgjatë gjithë mjedisit bregdetar shqiptar.

Masat e propozuara

Objektiva Specifike e Zhvillimit	Masat që duhen adoptuar
OSZH 4: Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve tregtare detare nëpërmjet një kontrolli efektiv dhe mbështetjes tek shkenca e saktë.	1.1 Hartimi dhe zbatimi i Planit të Menaxhimit të Rezervave 1.2 Ngritja e sistemit të Monitorim, Kontroll, Vëzhgimit (MKV), për të detyruar zbatimin e rregulloreve të peshkimit. 1.3 Krijimi i një kuadri kombëtar i mbledhjes së të dhënave për peshkimin 1.4 Ngritja e kapacitetit kombëtar të shkencës së peshkimit & plane kërkimore
OSZH 5: Një flotë detare e suksesshme dhe konkurruese	2.1 Rishikimi i kapacitetit, aktivitetit dhe potencialit për diversifikim të flotës me qëllim ri-ekuilibrimin në linjë me burimet peshkore 2.2 Mbështetje për modernizimin e flotës dhe diversifikimin në forma të reja të peshkimit 2.3 Krijim dhe modernizim i infrastrukturës tokësore për të mbështetur menaxhimin e flotës, mirëmbajtjen, dhe aktivitetet pas peshkimit.
OSZH 6: Mirë menaxhimi i mjedisit detar, duke mbështetur një sektor peshkimi artizanal të qëndrueshëm	3.1 Hartimi i Planeve të Menaxhimit Bregdetar për peshkimin dhe mbrojtjen e mjedisit (me iniciativa më të gjera të MIZB, aty ku ka) 3.2 Ngritja e grupeve të menaxhimit bregdetar & rrjeteve përfaqësuese për të hartuar dhe zbatuar Planet e Menaxhimit Bregdetar. 3.3 Identifikimi i zonave kritike të peshkimit dhe habitateve kritike natyrore që kërkojnë mbrojtje shtesë

2.4 Peshkimi në lagunat bregdetare dhe në ujërat e brendshme

ONL-ja e propozuar për sektorin e peshkimit në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme është si më poshtë:

Burime të qëndrueshme peshkore në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme, të cilat (burimet) shfrytëzohen në një mënyrë të përgjegjshme dhe të kontrolluar nëpërmjet një partneriteti për bashkëmenaxhimin e zgjuar dhe të bazuar tek njohuritë.

Objektivat Specifike të Zhvillimit

Lidhur me peshkimin në lagunat bregdetare dhe në ujërat e brendshme në Shqipëri janë propozuar katër OSZH:

- Menaxhimi i peshkimit në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme bazohet në një njohje të mirë të rezervave, sforcos së peshkimit dhe nevojave të personave që mbështeten tek ky peshkim për të siguruar jetesën
- Sforcoja e peshkimit është në përpjesëtim të drejtë me prodhimin maksimal të qëndrueshëm dhe disponueshmërinë e rezervave të peshkore.
- Një sistem menaxhimi dhe detyrimi për zbatim të ligjit, i cili kontrollon përqasjen ndaj rezervave peshkore në një mënyrë të drejtë dhe të qëndrueshme.
- Vendosja e një peshkimi të qëndrueshëm argëtues në bregdet, lumenjtë dhe liqenet e Shqipërisë.

Justifikimi

Peshkimi në lagunat bregdetare dhe në ujërat e brendshme në Shqipëri përdor shumëllojshmërinë e burimeve të ndryshme lagunore, liqenore dhe të rezervuarëve që ofron vendi. Ndërkohë që prodhimi është mesatar, pjesa më e madhe e këtij peshkimi bëhet nga individë apo nga njësi të vogla peshkimi në komunitete relativisht të varfra, dhe ka një kontribut shpërpjeshtimisht të lartë në ekonominë rurale të Shqipërisë.

OSZH 7: Menaxhimi i peshkimit në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme bazohet në një njohje të mirë të rezervave, sforcos së peshkimit dhe nevojave të personave që mbështeten tek ky peshkim për të siguruar jetesën.

Kohët e fundit ka një fokus, shpesh edhe ndër-kufitar për peshkimin në liqenet e mëdhenj të Shqipërisë, përsëri ka njohuri të kufizuara mbi funksionimin e ekosistemit të tyre, prodhimtarinë dhe vdekshmërinë peshkore. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për lagunat bregdetare, pasi këto 'zona të nxehta' nga pikëpamja e biodiversitetit dhe shumë produktive, janë të prekshme si nga mbi-shfrytëzimi ashtu dhe nga ndryshimet antropogjenike.

Liqenet e mëdhenj janë më të stabilizuar, por përsëri kanë qenë subjekt i një ndikimi të konsiderueshëm prej trysnisë së peshkimit, ndotjes dhe futjes së specieve jo-indigjene, me pasoja mbi rendimentin e peshkimit. Pra, ka një nevojë urgjente për të siguruar më shumë njohuri mbi statusin dhe funksionimin e këtyre sistemeve, me qellim lejimin e një përafrimi racional dhe shkencor të menaxhimit të tyre.

Hartimi i një Plani Kombëtar të Menaxhimit të Ligatinave si mjedise ku ndërthuren shumë aktorë dhe faktorë do të ishte një iniciativë e arsyeshme, logjikisht në bashkëpunim me Ministrinë e Mjedisit, pra jashtë hapësirës së kësaj strategjie.

OSZH 8: Sforcoja e peshkimit është në përpjesëtim të drejtë me prodhimin maksimal të qëndrueshëm dhe disponueshmërinë e rezervave të peshkore.

Edhe pse mungon njohuria e saktë shkencore mbi rendimentet potenciale të peshkimit, është e rëndësishme të garantohet se sforcoja e peshkimit nuk e tejkalon kapacitetin prodhues të këtyre mjediseve ujore.

Deri më sot është bërë vetëm një përpjekje e pjesshme për të kufizuar kapacitetin dhe sforcon e peshkimit, dhe kjo shpesh ka qenë subjekt i trysnisë politike.

Është e rëndësishme të vendosen mekanizma kontrolli, të cilat kufizojnë licencimin për peshkimin e rezervave të disponueshme peshkore. Këto do të përfshihen në Planet e Menaxhimit të Peshkimit për të tetë lagunat e mëdha bregdetare dhe për ujërat e brendshme.

Në disa raste do të ishte e përshtatshme që të mbështetej prodhimtaria natyrore përmes ripopullimit, për shembull të troftës endemike në liqenet kryesore dhe të krapit dhe specieve të tjera në kategoritë më të vogla ujore.

OSZH 9: Një sistem menaxhimi dhe detyrimi për zbatim të ligjit, i cili kontrollon qasjen ndaj rezervave peshkore në një mënyrë të drejtë dhe të qëndrueshme.

Rregulloret e peshkimit janë mjaftueshëm gjithëpërfshirëse dhe të përditësuara. Megjithatë aftësia për të zbatuar regjimin rregullator është e kufizuar për shkak të mungesës së burimeve të mjaftueshme njerëzore dhe financiare si dhe mungesës së një strategjie të fortë të monitorim, kontroll, vëzhgimit (MKV) për lagunat dhe ujërat e brendshme. Si rezultat, peshkimi ilegal, i paraportuar dhe i parregulluar (IUU) është një fenomen i zakonshëm dhe kërcënon potencialin e këtyre sistemeve ujore për të siguruar një mënyrë jetese të qëndrueshme për komunitetet lokale.

OSZH 10: Vendosja e një peshkimi të qëndrueshëm çlodhës argëtues në bregdet, lumenjtë dhe liqenet e Shqipërisë.

Me gjithë shtrirjen dhe shumëllojshmërinë e ujërave bregdetare dhe të brendshme, peshkimi çlodhës argëtues është pak i zhvilluar ne vendin tone dhe ka interes të ulët. Nëse zhvillohet dhe menaxhohet me kujdes, ai ka potencialin që të sigurojë mundësi të konsiderueshme jetese për komunitetin, si dhe të kontribuojë në mirëqenien e tyre sociale. Për më tepër, ka potencial për të diversifikuar industrinë e turizmit në Shqipëri përmes 'turizmit të peshkimit'. Sidoqoftë, kjo do të kërkojë planifikim të kujdesshëm për të maksimizuar gjenerimin e të ardhurave dhe mundësitë për të siguruar jetesën në periudhë afatgjatë.

Masat e propozuara

Objektiva Specifike e Zhvillimit	Masat që duhen adoptuar

Objektiva Specifike e Zhvillimit	Masat që duhen adoptuar
OSZH 7: Menaxhimi i peshkimit në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme bazohet në një njohje të mirë të rezervave, sforcos së peshkimit dhe nevojave të personave që mbështeten tek ky peshkim për të siguruar jetesën	4.1 Zhvillimi i kapacitetit të menaxhimit të peshkimit për kategorite ujore kombëtare dhe të përbashkëta me vendet fqinje 4.2 Hartimi i një programi kërkimor periodik, i cili identifikon dhe adreson boshllëqet në informacionin prioritar për një menaxhim të qëndrueshëm.
OSZH 8: Sforcoja e peshkimit është në përpjesëtim të drejtë me prodhimin maksimal të qëndrueshëm të rezervave të disponueshme peshkore.	5.1 Hartimi i Planeve të Menaxhimit të Peshkimit për të gjitha lagunat dhe ujërat e brendshme, përfshirë ripopullimin, aty ku është i përshtatshëm 5.2 Ngritja e një sistemi licencimi të peshkimit, i cili (sistemi) është gjithëpërfshirës, transparent dhe i bazuar në njohuritë, në mënyrë që kapaciteti i peshkimit të jetë i kontrolluar dhe brenda kufijve biologjikë.
OSZH 9: Një sistem menaxhimi dhe detyrimi për zbatim të ligjit, i cili kontrollon qasjen ndaj rezervave peshkore në një mënyrë të drejtë dhe të qëndrueshme.	6.1 Hartimi i një strategjie të detajuar dhe gjithëpërfshirëse të MKV për kategorite ujore bregdetare dhe të brendshme si pjesë e përafrimit më të gjerë të bashkëmenaxhimit, e kombinuar me forcimin institucional dhe trajnimin mbi teknikat e MKV-së.
OSZH 10: Vendosja e një peshkimi të qëndrueshëm çlodhës argëtues në bregdet, lumenjtë dhe liqene.	7.1 Përmirësimi i regjimit të peshkimit çlodhës argëtues, me qëllim maksimizimin e investimit dhe mundësive për përmirësimin e mënyrës së jetesës, në këtë fushë të re në zgjerim.

2.5 Akuakultura

ONL-ja e propozuar për sektorin e akuakulturës është si më poshtë:

Ngritja e një industrie konkurruese dhe të qëndrueshme të akuakulturës, e cila kontribuon në sigurinë ushqimore kombëtare dhe rritjen blu

Objektivat Specifike të Zhvillimit

Për të arritur ONL-në e akuakulturës janë propozuar katër OSZH:

- Zhvillimi i sektorit të akuakulturës përmes një përafrimi të planifikimit strategjik gjithëpërfshirës dhe të bazuar tek ekosistemi, planifikim i cili rishikohet dhe përditësohet periodikisht.
- Lehtësimi i investimeve në akuakulturë përmes caktimit të **Z**onave të **P**ërcaktuara për **A**kuakulturë, si pjesë e planit hapësinor ndër sektorial detar dhe të ujërave të brendshme.
- Një industri akuakulturë e shumëllojshme, kompetente teknikisht dhe konkurruese ndërkombëtarisht, e cila funksionon në tregun vendas, dhe kontribuon në prodhimin evropian të produkteve të detit.
- Krijimi një sinergjie mes programeve kërkimore kombëtare dhe bashkëpunim mes industrisë dhe komunitetit shkencor.

Justifikimi

Është e qartë që në të ardhmen çdo rritje e prodhimit të produkteve të detit do të vijë nga akuakultura. Shqipëria ka një potencial të konsiderueshëm, me një vijë të gjatë dhe të ndryshueshme bregdetare, shumë burime të ujërave të ëmbla dhe shumë ujembledhes vaditje. Megjithatë, pavarësisht një trashëgimie të fortë historike të akuakulturës tradicionale të peshkut dhe molusqeve, dhe kalimit prej prodhimit ekstensiv të ciprinidëve, në rritjen gjysmë-intensive të peshqve detarë, prodhimtaria e akuakulturës ka mbetur në vend gjatë tetë viteve të fundit, në rreth 2,500 tonë në vit.

Shkaqet pse akuakultura nuk ka vijuar të rritet janë të ndryshme, por kryesisht burojnë nga nivelet e ulëta të teknologjisë dhe të menaxhimit të përdorur, varësisë nga importi i

materialeve të kushtueshme, siç janë rasatet dhe ushqimi, duke e bërë më pak konkurruese sesa aktivitetet më të mëdha dhe më efektive në Greqi, Kroaci dhe Itali.

OSZH 11: Zhvillimi i sektorit të akuakulturës përmes një përafrimi të planifikimit strategjik gjithëpërfshirës dhe të bazuar tek ekosistemi, planifikim i cili rishikohet dhe përditësohet periodikisht.

Nevoja kryesore është përgatitja e një plani zhvillimi të detajuar dhe afatgjatë për akuakulturën. Kjo është në përputhje me BE, ku kërkohet një 'plan strategjik kombëtar shumëvjeçar për zhvillimin e aktiviteteve të akuakulturës' për periudhën 2014 – 2020 që të përputhet me periudhën e programimit të EMFF. Hartimi i këtij plani për Shqipërinë konsiderohet si kolona kryesore e masave që lidhen me akuakulturën, të hartuara në kuadër të kësaj strategjie të sektorit të peshkimit.

OSZH 12: Lehtësimi i investimeve në akuakulturë përmes identifikimit të zonave të Përcaktuara për akuakulturë (ZPA), si pjesë e planit hapësinor ndërsektorial detar dhe të ujërave të brendshme.

Një element kyç është rritja e shpejtë e "konkurrencës" për hapësirat bregdetare dhe të ujërave të brendshme në Shqipëri, sidomos ato që lidhen me zhvillimin urban, turizmin dhe mbrojtjen e mjedisit. Ka një nevojë urgjente për të integruar akuakulturën në planifikimin hapësinor të përdorimit të tokës dhe detit, me qëllim identifikimin e 'zonave të përcaktuara për akuakulturë' (ZPA) në një shkallë që të jetë proporcionale me përafrimin e ekosistemit në akuakulturë. E lidhur me këtë është dhe nevoja për një sistem të mirë organizuar për licencimin e aktiviteteve të akuakulturës, zonë pas zone, duke marrë në konsideratë çështje të tilla si madhësinë dhe përshtatshmërinë e investimit, qëndrueshmërinë e tij mjedisore si dhe ndikimin e tij individual dhe të kombinuar mbi përdoruesit e tjerë të detit dhe tokës.

OSZH 13: Një industri akuakulture e shumëllojshme, kompetente teknikisht dhe konkurruese ndërkombëtarisht, e cila funksionon në tregun vendas, dhe kontribuon në prodhimin evropian të produkteve të detit.

Një çështje tjetër e rëndësishme është niveli i ulët i konkurrueshmërisë së akuakulturës shqiptare. Kjo konkurrencë ka nevojë për një sërë përafrimesh, përfshirë ngritjen e kapacitetit për të prodhuar një sërë elementësh kyç, siç janë rasatet dhe ushqimi, dhe materiale të tjera të kushtueshme të importit. Ky përafrim mund të kërkojë studime fizibiliteti me fokus të përcaktuar, dhe krijimin e lidhjeve strategjike me partnerë të huaj që kanë eksperiencë. Ky përafrim mund të plotësohet me diversifikimin e aktiviteteve të akuakulturës në Shqipëri për të prodhuar një shumëllojshmëri produktesh, përfshirë metodat organike me vlera të larta, si dhe shtimin e vlerës përmes metodave të reja të përpunimit dhe përafrimeve të reja të tregtimit.

OSZH 14: Krijimi sinergjise mes programeve kërkimore kombëtare dhe bashkëpunim mes industrisë dhe komunitetit shkencor.

Sektori aktual i akuakulturës është i copëzuar, me pak sinergji. Kjo vjen prej mungesës së bashkëpunimit për të adresuar çështje të madhësisë së fermave, prej integrimit vertikal dhe kombinimit të burimeve për të kryer kërkime shkencore. Kjo gjë do të duhet të adresohet përmes krijimit të sinergjive mes programeve kërkimore kombëtare dhe bashkëpunimit mes industrisë dhe komunitetit shkencor.

Masat e propozuara

Objektiva Specifike e Zhvillimit		Masat që duhen adoptuar
OSZH 11: Zhvillimi i sektorit të akuakulturës përmes një përafrimi të planifikimit strategjik gjithëpërfshirës dhe të bazuar tek ekosistemi, planifikim i cili rishikohet dhe përditësohet periodikisht.	8.1	Hartimi i një plani strategjik kombëtar shumëvjeçar për akuakulturën, që të mbështetë zhvillimin dhe inovacionin, dhe të inkurajojë aktivitetin ekonomik, diversifikimin dhe përmirësimin e cilësisë së jetës në zonat bregdetare dhe ato të brendshme.

Objektiva Specifike e Zhvillimit	Masat që duhen adoptuar
OSZH 12: Lehtësimi i investimeve në akuakulturë përmes identifikimit të zonave të përcaktuara për akuakulturë, si pjesë e planit hapësinor ndërsektorial detar dhe të ujërave të brendshme.	9.1 Integrimi i akuakulturës në planifikimin hapësinor detar, bregdetar dhe të ujërave të brendshme, në nivel kombëtar dhe ndër-kufitare përmes konsultimit, dialogut ndër-sektorial, zonimit të bazuar në GIS dhe ndryshimeve në akuakulturë, duke lejuar identifikimin e zonave të përcaktuara për akuakulturë në det dhe në tokë, përfshirë vlerësimet e përgjithshme për kapacitetin mbajtës mjedisor. 9.2 Ngritja e një sistemi efektiv dhe transparent të lejeve dhe licencave për akuakulturën, i cili mbron interesat e investitorëve dhe nxit përcaktimin e një hapësire racionale dhe të qëndrueshme për akuakulturë.
OSZH 13: Një industri akuakulture e shumëllojshme, kompetente teknikisht dhe konkurruese ndërkombëtarisht, e cila funksionon brenda, dhe kontribuon në prodhimin evropian të produkteve të detit.	10.1 Adresimi i problemeve kryesore në konkurrueshmërinë e akuakulturës në vend përmes zhvillimit strategjik të prodhimeve ujore dhe disponibilitetit të rasateve të peshqve. 10.2 Përmirësimi i shumëllojshmërisë, vlerës dhe cilësisë së produkteve të akuakulturës, që reflekton nivelet dhe llojet e ndryshme të akuakulturës. 10.3 Bashkëpunimi me partnerë të huaj me eksperiencë për të prezantuar teknologji dhe aftësi të reja në akuakulturë
OSZH 14: Krijimi sinergjive mes programeve kërkimore kombëtare dhe bashkëpunim mes industrisë dhe komunitetit shkencor.	11.1 Një platformë kombëtare kërkimi për akuakulturën (e integruar në strategjinë më të gjerë të kërkimit shkencor – OSZH 4) për të përmirësuar organizimin dhe bashkëpunimin në menaxhimin, prodhimin, kërkimin dhe zhvillimin e akuakulturës në Shqipëri.

2.6 Përpunimi, tregtimi dhe shpërndarja e peshkut

ONL-ja e propozuar për zinxhirin e përpunimit dhe tregtimit është si më poshtë:

Organizimi i tregut, cilësisë së peshkut, përpunimit dhe tregtimit, me qëllim rritjen e vlerës së shtuar të nën-sektorëve të peshkimit dhe akuakulturës

Objektivat Specifike të Zhvillimit

Për arritjen e ONL-së propozohen dy OSZH:

- Përmirësimi dhe mbështetja e kushteve të higjienës dhe shëndetit të publikut
- Rritja e transparencës së tregut dhe forcimi i menaxhimit të tregut

Justifikimi

OSZH 15: Përmirësimi i sigurisë ushqimore dhe kontrollit të higjienës

Strategjia ndër-sektoriale për bujqësinë dhe zhvillimin rural në Shqipëri (MBZHRAU, 2014) pranon se ka mungesa në drejtim të standardeve të higjienës, sidomos për midhjen dhe molusqet bivalvorë, gjë që ka penguar eksportin e këtyre produkteve. Ka nevojë për forcim institucional të autoriteteve përkatëse të sigurisë ushqimore, për të garantuar së AKU përputhet me legjislacionin e BE, në mënyrë që kompanitë e licencuara të vazhdojnë të kenë qasje tek tregjet e rëndësishme të BE-së. Strategjia duhet të mbështetet mbi mësimet e nxjerra nga mbështetja e mëparshme ndaj ISUV dhe AKU përmes një projekti të BE.

OSZH 16: Rritja e transparencës dhe forcimi i menaxhimit te tregut

Ka qene planifikuar ndërtimi i një tregu të shitjes me shumicë të peshkut në portin e ri të Durrësit (siç propozohej në studimin e parë të fizibilitetit). Në vijim, duhet marrë në konsideratë besueshmëria e një tregu kombëtar modern të shitjes me shumicë të peshkut, me shërbimet dhe strukturat mbështetëse, i cili mund të mbështetë mundësi zëvendësimi, por edhe të rritë mundësitë për eksporte, veçanërisht në BE.

Në vend nuk ka **zyrtarisht** Organizata të Prodhuesve (OP). Ndërkohë që ka një nevojë për të rritur kapacitetet e OMP-ve detare për tregtimin e prodhimit, kjo mund të arrihet përmes krijimit efektiv të OP-ve të peshkimit, të cilat brenda BE-së janë në mënyrë unikale në gjendje që të imponojnë tek anijet rregullat e dorëzimit dhe tregtimit të prodhimit, brenda një porti apo rajoni. Rritja e të ardhurave mbetet një problem për prodhuesit, pasi sektori i peshkimit detar dominohet nga marrëveshje periodike kontraktuale të cilat lidhen me blerësit/përpunuesit e mëdhenj. Përfitimet që vijnë nga kthimi i OMP-ve në OP janë në aftësimin e tyre për të konkurruar në treg dhe për të marrë fuqi. Në shumë raste, OP-të në vendet anëtare të BE-së janë krijuar përmes amendimit dhe adoptimit të organizatave ekzistuese të peshkatarëve (siç janë OMP-të). Edhe ngritja e një apo më shumë tregjeve të shitjes me shumicë, do të ndihmojë në adresimin e këtij problemi të tregut, duke siguruar infrastrukturën e nevojshme të një tregu të pavarur, transparent dhe konkurrues, të disponueshëm për të gjithë sektorët e industrisë.

Duhet marrë në konsideratë ngritja e një sistemi të thjeshtë informacioni mbi tregtimin e peshkut, për të ndihmuar administraten që të ndjekë funksionimin e tregut dhe për të mbledhur të dhëna me qëllim përmirësimin e kontrollit të sektorit.

Peshkimi artizanal në bregdet, laguna dhe ujërat e brendshëm vuan nga mungesa e konkurrencës, pasi ata nuk kanë një treg të përbashkët dhe kanë opsione të kufizuara të shitjes (vetëm një apo dy blerës kryesorë). Grupet artizanale duhet të identifikojnë mundësitë e përbashkëta për tregti, të mbështetura nga infrastruktura përkatëse, gjë që do të përmirësonte cilësinë, reduktonte humbjet dhe zgjeronte mundësitë e shitjes.

Masat e propozuara

Objektiva Specifike e Zhvillimit	Masat që duhen adoptuar
OSZH 15: Përmirësimi dhe mbështetja e kushteve të higjienës dhe shëndetit të publikut	12.1 Institucionale – Forcimi i kapacitetit të Autoritetit Kompetent për Sigurinë Ushqimore
OSZH 16: Rritja e transparencës dhe forcimi i menaxhimit të tregut	13.1 Institucionale /Administrative – Projekt pilot për krijimin e një Organizate Prodhuesish të peshkimit, funksionale dhe të njohur ligjërisht 13.2 Administrative/Investime – Ngritja e një tregu funksional të shitjes me shumicë të peshkut dhe e një sistemi funksional të informacionit mbi tregun 13.3 Mbështetje tregtimi për sektorin e peshkimit artizanal

Kapitulli 3. OBJEKTIVAT E POLITIKËS DHE PRODUKTET MADHORE.

Fusha	Objektivat e Politikës	Produktet Madhore
Kuadri ligjor, administrativ dhe institucional	Forcimi i kapacitetit institucional të MBZHRAU për të administruar me efektivitet sektorin e peshkimit dhe akuakulturës.	Krijimi i Drejtorisë së Peshkimit, plotësisht funksionale, brenda MBZHRAU;
		Krijimi i një Sistemi të Informacionit të Menaxhimit të Peshkimit (SIMP) plotësisht funksional dhe forcimi i zyrave të porteve të peshkimit.
	Ngritja e një sistemi transparent, të besueshëm dhe të qëndrueshëm të bashkëmenaxhimit mes Administratës, OMP-ve dhe palëve të tjera të interesuara, në përputhje me kuadrin ligjor.	Zhvillimi i kapacitetit të strukturave të bashkëmenaxhimit të peshkimit (OMP-të);
		Këshillim funksional nga Komisioni Konsultativ Qendror për Peshkimin dhe Akuakulturën (KKQPA) dhe Komisioni për Koordinimin e Kërkimit Shkencor dhe Teknologjik (KKKSHT).
	Përafrimi i politikës, legjislacionit, menaxhimit dhe procedurave të planifikimit të sektorit të peshkimit dhe akuakulturës me komponentët përkatës të Acquis së Peshkimit.	Forcimi i procedurave administrative dhe përputhja me legjislacionin kyç të BE-së (Projekte Binjakëzimi)
		Hartimi dhe zbatimi i një Programi Operacional.
Peshkimi detar dhe bregdetar	Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve tregtare detare nëpërmjet një kontrolli efektiv dhe mbështetjes tek shkenca e saktë.	Hartimi dhe zbatimi i Planit të Menaxhimit të Rezervave
		Ngritja e sistemit të Monitorim, Kontroll, Vëzhgimit (MKV), për të detyruar zbatimin e rregulloreve të peshkimit.
		Krijimi i një kuadri kombëtar i mbledhjes së të dhënave për peshkimin
		Ngritja e kapacitetit kombëtar të shkencës së peshkimit & plane kërkimore
	Një flotë detare e suksesshme dhe konkurruese, në ekuilibër me mundësitë e disponueshme të peshkimit.	Rishikimi i kapacitetit, gjallërisë dhe potencialit për diversifikim të flotës me qëllim ri-ekuilibrimin në linjë me burimet peshkore
		Mbështetje për modernizimin e flotës dhe diversifikimin në forma të reja të peshkimit.
		Krijim dhe modernizim i infrastrukturës tokësore për të mbështetur menaxhimin e flotës, mirëmbajtjen, dhe aktivitetet pas peshkimit.
	Mirë menaxhimi i mjedisit detar, duke mbështetur një sektor peshkimi artizanal të qëndrueshëm.	Hartimi i Planeve të Menaxhimit Bregdetar për peshkimin dhe mbrojtjen e mjedisit (me iniciativa më të gjera të MIZB, aty ku ka)
		Ngritja e grupeve të menaxhimit bregdetar & mjeteve përfaqësuese për të hartuar dhe zbatuar Planet e Menaxhimit Bregdetar.
		Identifikimi i zonave kritike të peshkimit dhe habitateve kritike natyrore që kërkojnë mbrojtje shtesë.
Peshkimi në lagunat bregdetare dhe në ujërat e brendshme	Menaxhimi i peshkimit në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme bazohet në një njohje të mirë të rezervave, stoqeve së peshkimit dhe nevojave të personave që mbështeten tek ky peshkim për të siguruar jetesën.	Zhvillimi i kapacitetit të menaxhimit të peshkimit për masat ujore kombëtare dhe të përbashkëta me vendet fqinje
		Hartimi i një programi kërkimor periodik, i cili identifikon dhe adreson boshllëqet në informacionin prioritar për një menaxhim të qëndrueshëm.
	Stoqoja e peshkimit është në përpjesëtim të drejtë me prodhimin maksimal të qëndrueshëm të rezervave të disponueshme peshkore.	Hartimi i Planeve të Menaxhimit të Peshkimit për të gjitha lagunat kyç dhe masat ujore të brendshme, përfshirë ripopullimin, aty ku është i përshtatshëm.
		Ngritja e një sistemi licencimi të peshkimit, i cili (sistem) është gjithëpërfshirës, transparent dhe i bazuar në njohuritë, në mënyrë që kapaciteti i peshkimit të jetë i kontrolluar dhe brenda kufijve biologjikë
	Një sistem menaxhimi dhe detyrimi për zbatim të ligjit, i cili kontrollon përqasjen ndaj rezervave peshkore në një mënyrë të drejtë dhe të qëndrueshme.	Hartimi i një strategjie të detajuar dhe gjithëpërfshirëse të MKV për masat ujore bregdetare dhe të brendshme si pjesë e përafrimit më të gjerë të bashkëmenaxhimit, e kombinuar me forcimin institucional dhe trajnimin mbi teknikat e MKV-së.
	Vendosja e një peshkimi të qëndrueshëm çlodhës argëtues në brigjet, lumenjtë dhe liqenet e Shqipërisë.	Përmirësimi i regjimit të peshkimit çlodhës argëtues, me qëllim maksimizimin e investimit dhe mundësive për përmirësimin e mënyrës së jetesës, në këtë fushë të re në zgjerim.
Akuakultura	Zhvillimi i sektorit të akuakulturës përmes një përafrimi të planifikimit strategjik gjithëpërfshirës dhe të bazuar tek ekosistemi, planifikim i cili rishikohet dhe përditësohet periodikisht.	Hartimi i një plani strategjik kombëtar shumë-vjeçar për akuakulturën, që të mbështetë zhvillimin dhe inovacionin, dhe të inkurajojë aktivitetin ekonomik, diversifikimin dhe përmirësimin e cilësisë së jetës në zonat bregdetare dhe ato të brendshme.
	Lehtësimi i investimeve në akuakulturë përmes identifikimit të zonave të caktuara për akuakulturë, si pjesë e planit hapësinor ndërsektorial detar dhe të ujërave të brendshme.	Integrimi i akuakulturës në planifikimin hapësinor detar, bregdetar dhe të ujërave të brendshme, në nivele kombëtare dhe ndër-kufitare përmes konsultimit, dialogut ndër-sektorial, zonimit të bazuar në GIS dhe ndryshimeve në akuakulturë, duke lejuar identifikimin e zonave të caktuara për akuakulturë në det dhe në tokë, përfshirë vlerësimet e përgjithshme për kapacitetin mbajtës mjedisor.
		Ngritja e një sistemi efektiv dhe transparent të lejeve dhe licencave për akuakulturën, i cili mbron interesat e investitorëve dhe rrit përcaktimin e një hapësire racionale dhe të qëndrueshme për akuakulturë.
	Një industri akuakulture e shumëllojshme, teknikisht kompetente dhe konkurruese ndërkombëtarisht, e cila funksionon brenda vendit dhe kontribuon në prodhimin evropian të produkteve të detit.	Adresimi i problemeve kryesore në konkurrueshmërinë e akuakulturës në Shqipëri përmes zhvillimit strategjik të prodhimeve ujore dhe disponibilitetit të rasateve të peshqve.
		Përmirësimi i shumëllojshmërisë, vlerës dhe cilësisë së produkteve të akuakulturës shqiptare, që reflekton nivelet dhe llojet e ndryshme të akuakulturës në Shqipëri
		Bashkëpunimi me partnerë të huaj me eksperiencë për të prezantuar teknologji dhe aftësi të reja në akuakulturën shqiptare.
	Shqipëria krijon sinergji mes programeve kërkimore kombëtare dhe bashkëpunim mes industrisë dhe komunitetit shkencor.	Një platformë kombëtare kërkimi për akuakulturën (e integruar në strategjinë më të gjerë të kërkimit shkencor) për të përmirësuar organizimin dhe bashkëpunimin në menaxhimin, prodhimin, kërkimin dhe zhvillimin e akuakulturës në Shqipëri.
Përpunimi, tregtimi dhe shpërndarja e	Përmirësimi dhe mbështetja e kushteve të higjienës dhe shëndetit të publikut	Institucionale – Forcimi i bashkëpunimit me Autoritetin Kompetent të Ushqimit.
	Rritja e transparencës së tregut dhe forcimi i menaxhimit të tregut.	Institucionale /Administrative – Projekt pilot për krijimin e një Organizate Prodhuesish të peshkimit, funksionale dhe të njohur ligjërisht.
		Administrative/Investime – Ngritja e një tregu funksional të shitjes me shumicë të peshkut dhe e një sistemi funksional të informacionit mbi tregun
		Mbështetje tregtimi për sektorin e peshkimit artizanal

Kuadri ligjor, administrativ dhe institucional (vlerat ne 000 lekë)

Objektiva Specifike e Zhvillimit #1	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Forcimi i kapacitetit institucional të MBZHRAU për të administruar me efektivitet sektorin e peshkimit dhe akuakulturës.	Drejtori jo-funksionale e peshkimit Pikëpyetje për rolin e DSHPA Inspektorat peshkimi jo-funksional	Drejtori e Peshkimit funksionale (që ekziston prej 2017) dhe të gjitha zyrat lokale kanë buxhet dhe personel të mjaftueshëm operacional dhe një plan të ZHBNJ
Masa 1.1: Krijimi i DP të Peshkimit, plotësisht funksionale, brenda MBZHRAU		
Aktivitetet	1.1.1 Miratimi nga MBZHRAU i strukturës së Drejtorisë së Peshkimit dhe rekrutimi i stafit ne Drejtorine e Peshkimit 1.1.2 Ristrukturimi me personelin përkatës (monitoruesit aktualë) i Inspektoriatit të Peshkimit brenda DP të Peshkimit 1.1.3 Miratimi i buxhetit të mjaftueshëm për Drejtorinë e Peshkimit 1.1.4 Vlerësim i kapacitetit te Drejtorisë së Peshkimit pasuar nga zbatimi i një plani zhvillimi / plani të ZHBNJ	
Indikatorët	1. Organograma e Drejtorisë së Peshkimit, numri i personelit të rekrutuar dhe miratimi i përshkrimit të punës për secilin punonjës (deri në fund të vitit 2016) 2. Përfundimi i raportit të vlerësimit të kapacitetit dhe adoptimi i rekomandimeve (mesi i vitit 2017 e më tej) 3. Miratimi dhe zbatimi i planit të ZHBNJ për Drejtorinë e Peshkimit (mesi i vitit 2017) 4. Buxheti vjetor i Drejtorisë së Peshkimit është i disponueshëm publikisht (Janar 2017 e më tej) dhe në linjë me praktikat më të mira ndërkombëtare 5. Përcaktimi i aktiviteteve administrative të peshkimit dhe integrimi i tyre në planin e punës së MBZHRAU (Janar 2017 e më tej) 6. Numri dhe vendndodhja e inspektorëve të peshkimit	
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: MBZHRAU	**Të tjerë** Keshilli i Ministrave, Ministria e Financave Komitetet Këshillimore, QNOD, Inspektorati i Peshkimit
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**: Asistencë për Politikat & Planifikimin (AT – FAO): 72 000 Vlerësim kapaciteti (AT): 6 000 Zbatimi i planit të BNJ (AT vendase + buxhet për trajnim): 12 000 **Total**: **90 000**	**Asistenca Teknike që propozohet**: Specialist i Politikave & Planifikimit të Peshkimit – 2 vite (24 muaj për person, p/m) Vlerësim i kapacitetit - 2 p/m Zbatimi i planit të BNJ përfshin 2 p/m AT të huaj dhe 3 p/m AT vendase Lidhet me të gjitha Masat
Masa 1.2: Krijimi i një SIMP plotësisht funksional dhe forcimi i njesive te Inspektoriatit në portet e peshkimit		
Aktivitetet	1.2.1 Regjistër funksional i anijeve, ditar udhëtimi dhe monitorim elektronik, certifikim i prodhimit, përdorimi i sistemeve të të dhënave për tregun me qëllim forcimin e kontrollit mbi peshkimin (Administrative & Investime) 1.2.2 Punime të vogla dhe pajisje për zyrat e porteve 1.2.3 Sistem funksional i gjurmimit të zënieve, në përputhje me legjislacionin e BE 1.2.4 Hartimi i Procedurave Standarte Operacionale, PSO	
Indikatorët	1. Regjistrimet vjetore të QNOD (nga 2017) 2. Investime në pajisjet dhe programe IT (nga buxheti i shtetit dhe/ose komuniteti i donatorëve gjatë 2017) 3. Realizimi i disa kontratave të punimeve të vogla, deri në mesin e 2018 4. Numri i kurseve të trajnimit për SIMP 5. Dokumentacioni i PSO i përfunduar dhe në përdorim deri në fillim të 2018 6. Përdorimi i të dhënave për të orientuar procesin e vendim-marrjes prej menaxherëve të peshkimit (hartimin e rregulloreve etj.)	
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: MBZHRAU, Drejtoria e Peshkimit	**Të tjerë**: QNOD, Inspektorati i peshkimit
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**: Hartimi i PSO (AT): 4 000 Buxheti për trajnim (i përafërt): 3 000 Punime të vogla (zyrat në katër portet e peshkimit): 8 000 Prokurimi i pajisjeve dhe hartimi i programeve kompjuterike (AT për krijimin e SIMP + buxhet për pajisje): 15 000 **Total**: **30 000**	**Asistenca Teknike që propozohet**: Hartimi i PSO – 1.5 p/m (i huaj) Hartimi i SIMP – 2 p/m (i huaj) dhe 2 p/m (vendas) Lidhet me Masat 4.3 dhe 7.1

Objektiva specifike e zhvillimit #2	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Ngritja e një sistemi transparent, të besueshëm dhe të qëndrueshëm të bashkëmenaxhimit mes Qeverisë, OMP-ve dhe palëve të tjera të interesuara, në përputhje me kuadrin ligjor dhe PPSH.	Sistem jo-funksional i OMP-ve S'ka bashkëmenaxhim në peshkimin detar Bashkëmenaxhim i kufizuar i peshkimit në ligene dhe laguna	Ngritja e një sistemi funksional, përfaqësues dhe i qëndrueshëm i bashkëmenaxhimit, ku institucionet funksionale kombëtare sigurojnë mbështetje sektoriale dhe kontroll.
Masa 2.1: Zhvillimi i kapacitetit të strukturave të bashkëmenaxhimit të peshkimit (OMP-të)		
Aktivitetet	2.1.1 Hartimi i një Memorandumi Mirëkuptimi (MM) mes MBZHRAU dhe OMP-ve për zbatimin e planit strategjik kombëtar dhe planeve të menaxhimit të peshkimit 2.1.2 Analize e opsionit për taksat koncesionare të OMP-ve dhe rishikim të modelit të statutit të OMP-ve 2.1.3 Krijimi i Federatës Kombëtare të OMP-ve (organ përfaqësues për OMP-të) 2.1.4 Analizë funksionale e strukturës së OMP-ve dhe hartimi i një plani për rritjen e kapaciteteve 2.1.5 Trajnimi i anëtarëve të OMP-ve (zbatimi i planit të rritjes së kapaciteteve) 2.1.6 Krijimi i mekanizmave të zgjidhjes së konflikteve për OMP-te 2.1.7 Emërimi dhe trajnimi i monitoruesve, inspektorëve të peshkimit	
Indikatorët	• MM i firmosur (mes OMP-ve dhe MBZHRAU) • Numri dhe anëtarësia e OMP-ve aktive • Anëtarësia e Federatës Kombëtare të OMP-ve dhe protokollet e takimeve • Regjistrimet e takimeve (në nivel kombëtar dhe lokal) • Numri i planeve të biznesit për OMP-të	
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: MBZHRAU, Drejtoria e Peshkimit dhe Kryetari/Asambleja e OMP-ve	**Të tjerë**: Anëtarësia e OMP-së, pushteti lokal dhe inspektorati i peshkimit

Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: Analiza funksionale, ngritja e kapaciteteve dhe plan biznesi – 3 p/m (i huaj) dhe 2 p/m (vendas) Lidhet me Masën 6.2
	Buxheti për trajnim (i përafërt)	14 000	
	Financim për Federatën e OMP-ve (5 vjet)	14 000	
	Plan biznesi dhe ngritja e kapaciteteve (AT)	12 000	
	Total	**40 000**	
Masa 2.2: Këshillim funksional nga Komisioni Konsultativ Qendror për Peshkimin dhe Akuakulturën (KKQPA) dhe Komisioni për Koordinimin e Kërkimit Shkencor dhe Teknologjik (KKKSHT)			
Aktivitetet	2.2.1 Krijimi dhe takime çdo 6 muaj të KKQPA 2.2.2 Krijimi dhe takime çdo 6 muaj të KKKSHT 2.2.3 Trajnimi i anëtarëve të të dyja komisioneve		
Indikatorët	• Statutet e komisioneve (dokumentacion ligjor) • Protokollet e takimeve • Regjistrimi i trajnimeve dhe raportet e udhëtimeve studimore		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: MBZHRAUA, Drejtoria e Peshkimit		**Të tjerë**: përfaqësuesit e industrisë dhe ata akademikë
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: Trajnim – 1.0 p/m (i huaj) Lidhet me Masat 4.4, 7.1, 13.1 & 14.1
	Shpenzimet e takimeve të KKQPA (5 vjet)	1 500	
	Shpenzimet e takimeve të KKKSHT (5 vjet)	1 500	
	Total	**3 000**	

Objektiva specifike e zhvillimit #3	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Përafrimi i menaxhimit, kontrollit, tregtimit, politikës strukturore, procedurës së planifikimit dhe legjislacionit të sektorit të peshkimit dhe akuakulturës për komponentët përkatës të *Acquis* së Peshkimit.	Përafrim pjesor i legjislacionit për peshkimin dhe akuakulturën PPSH nuk është përgatitur Nuk ka politikë strukturore apo plan të sektorit Nuk ka PKV kundër IUU Kapacitet i kufizuar brenda MBZHRAU për kontrollin e peshkimit	PPSH është hartuar dhe ka filluar të zbatohet Plani strategjik kombëtar shumëvjeçar për zhvillimin e peshkimit dhe akuakulturës në Shqipëri (2015 – 2020) është hartuar dhe zbatuar me sukses. Janë kryer vlerësime të ndërmjetme dhe përfundimtare Në fund të vitit 2020 është përgatitur dhe miratuar plani pasardhës (2022 – 2028).

Masa 3.1: Forcimi i procedurave administrative të PPP dhe i legjislacionit (Projekti i Binjakëzimit)			
Aktivitetet	3.1.1 Hartimi i një strategjie përafrimi për legjislacionin ekzistues 3.1.2 Krijimi i një njësie ligjore për peshkimin brenda MBZHRAU 3.1.3 Përditësimi i Ligjit për Peshkimin (para fundit të 2017) 3.1.4 Përgatitja e PPSH (deri në fund të 2017) 3.1.5 Trajnim për procedurat administrative të PPP, me fokus politikën strukturore dhe menaxhimin e peshkimit (Projekti i Binjakëzimit)		
Indikatorët	1. Legjislacioni i adoptuar 2. Dokumentet e politikës janë adoptuar dhe zbatuar 3. Regjistrimet e njësisë juridike për procesin e përafrimit të legjislacionit për peshkimin 4. Fisha e Projektit të Binjakëzimit dhe rezultatet e raportimit		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: MBZHRAU, Drejtoria e Peshkimit dhe partnerët e Binjakëzimit (duhen identifikuar vendet anëtare të BE)		**Të tjerë**: Komitetet Këshillimore, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Integrimit Evropian
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: Hartimi i dokumenteve ligjore – 2 p/m (i huaj) dhe 4 p/m (vendas) Projekti i Binjakëzimit – 2 këshilltarë, secili për 2 vjet plus 12 muaj AT afatshkurtër e paspecifikuar (AT total = 60 p/m) Lidhet me Masën 1.1
	AT ligjore (përfshirë në Projektin e Binjakëzimit?)	10 000	
	Kostot e njësisë juridike (trajnimi për 5 vjet)	4 000	
	Projekti i Binjakëzimit (2 vjet)	246 000	
	Total	**260 000**	
Masa 3.2: Hartimi dhe zbatimi i një Programi Operacional (PO)			
Aktivitetet	3.2.1 Hartimi i planit të sektorit (bërja operacionale e Strategjisë së Peshkimit) (deri në mes 2017) 3.2.2 Rishikim afatmesëm (mesi i vitit 2019) 3.2.3 Hartimi i një plani pasues për sektorin 2022 – 2028 (i miratuar deri në fund të 2021)		
Indikatorët	1. Miratimi i Strategjisë së Peshkimit dhe përgatitja e PPSH 2. Plane kërkimore dhe për trajnim 3. Planet vjetore të zbatimit dhe aktivitetet janë integruar në planin e punës së MBZHRAU (Janar 2017 e më tej) 4. Janë bërë vlerësimet afatmesme dhe përfundimtare dhe rekomandimet janë integruar zyrtarisht në strateginë shumëvjeçare aktuale (2017 – 2022) dhe pasuese (2022 – 2028) (respektivisht dhjetor 2019 dhe dhjetor 2021)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: MBZHRAU, Drejtoria e Peshkimit		**Të tjerë**: Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: Asistenca për planifikimin është përfshirë në masat e tjera Asistenca për vlerësimin afatmesëm dhe përfundimtar – 2 p/m (i huaj) dhe 2 p/m (vendas) Lidhet me Masën 11.1
	Koha e harxhuar dhe shpenzimet e Grupit të Punës	3 500	
	Vlerësimet	8 000	
	Planifikimi dhe raportimi vjetor i punës	3 500	
	Total	**15 000**	

Peshkimi detar dhe bregdetar (vlerat ne 000 lekë)

Objektiva Specifike e Zhvillimit #4	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve tregtare detare nëpërmjet një kontrolli efektiv dhe mbështetjes tek shkenca e saktë.	Ligji i peshkimit është hartuar por zbatohet pak; nuk ka plan të menaxhimit të peshkimit; MKV është e kufizuar. Shumica e rezervave të vlerësuara në	Planet e Menaxhimit janë hartuar për rezervat kryesore komerciale dhe po drejtojnë në mënyrë aktive kontrollin dhe zhvillimin e sektorit. Është ngritur një sistem efektiv i MKV, në përputhje me rregulloret e

	GSA 18 janë të MB i-peshkuara. Ka pak apo aspak vlerësim të rezervës dhe mbledhje të të dhënave		BE për peshkimin IUU. Është bërë vlerësimi në nivel rajonal (GSA 18) apo kombëtar i 10 specieve kryesore tregtare. Kuadri për mbledhjen e të dhënave jep rregullisht informacion të mjaftueshëm për orientimin e menaxhimit të sektorit.
Masa 4.1: Hartimi dhe zbatimi i Planit të Menaxhimit të Rezervave			
Aktivitetet	4 4.1 4.1.1 Takime tre-mujore të Komisionit Konsultativ Qendror për Peshkimin dhe Akuakulturën 4.1.2 Ngritja e kapaciteteve brenda Drejtorisë së Peshkimit për menaxhimin e rezervave 4.1.3 Identifikimi i burimeve kyç për t'u përfshirë në planin e menaxhimit *4.1.4* Hartimi i Planit të Menaxhimit të Rezervave		
Indikatorët	1. Takime të rregullta të KKQPA (nga tremujori i tretë i 2017 dhe në vazhdim) – lidhet me Masën 2.2 2. Trajnimi i personelit të Drejtorisë së Peshkimit për menaxhimin e rezervave *3.* Plani i Menaxhimit të Rezervave është hartuar dhe zbatuar (2018 deri në 2022)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Departamenti i Zënies së Peshkut Një zyrtar ekzekutiv me kohë të pjesshme (sekretariati i KKQPA dhe AT e menaxhimit të projektit)		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**		**Asistenca Teknike që propozohet** Trajnim mbi Planifikimin e Menaxhimit të Rezervave dhe hartimin e Planeve të Menaxhimit të Rezervave (3 p/m i huaj, 3 p/m vendas),drejtuar nga KKQPA Lidhet me Masat 2.2 & 8.1
	mbështetje me AT (menaxhimi i rezervave)	12 000	
	Total	**12 000**	
Masa 4.2: Ngritja e sistemit të Monitorim, Kontroll, Vëzhgimit (MKV), për të detyruar zbatimin e rregulloreve të peshkimit			
Aktivitetet	4.2 4.3 4.2.1 Krijimi i protokolleve të MKV për të integruar detyrimin për zbatimin e ligjit të peshkimit brenda aktiviteteve të QNOD 4.2.2 Trajnimi i inspektoratit të peshkimit për protokollet e reja 4.2.3 Kryerja e inspektimeve në port dhe në det		
Indikatorët	1. Memorandume Marrëveshjesh mes partnerëve të QNOD mbi planin e MKV në peshkim (2017) 2. Seancat e trajnimit të Inspektoratit të Peshkimit kanë përfunduar (2017) 3. Raportet vjetore të performancës së Inspektoriatit të Peshkimit (2018 e më tej)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Departamenti i Zënies së Peshkut Punonjës teknik (me kohë të pjesshme, 3 muaj / vit)		**Të tjerë**: QNOD
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**		**Asistenca Teknike që propozohet** Trajnimi i Inspektoratit të Peshkimit për 50 vetë (kryeinspektori, 22 inspektorët dhe policia kufitare) 69 për person + 1.5 p/m i huaj. Lidhet me Masën 9.1
	Mbështetje me AT	8 000	
	Total	**8 000**	
Masa 4.3: Kuadri i mbledhjes së të dhënave për peshkimin			
Aktivitetet	4.3.1 Ngritja e kuadrit kombëtar të mbledhjes së të dhënave 4.3.2 Mbledhja dhe analizimi i të dhënave		
Indikatorët	1. Kuadri për mbledhjen e të dhënave është ngritur (2017) 2. Personeli rajonal ka marrë trajnimin mbi mbledhjen e të dhënave (2017) 3. Raport vjetor statistikor duke përdorur të dhënat nga DGJP (2017)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut 1 statisticien me kohë të plotë (mbledhje të dhënash dhe raportim) Personel rajonal (25% e kohës mbledhje të dhënash dhe raportim)		**Të tjerë**: Institucione kërkimore shkencore, publike/private për mbledhjen e të dhënave
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**		**Asistenca Teknike që propozohet** Trajnimi i personelit rajonal për mbledhjen e të dhënave – 2 p/m (i huaj) Lidhet me Masat 1.2, 7.1 dhe 12.3
	mbështetje me AT (trajnimi i personelit rajonal)	6 000	
	Total	**6 000**	
Masa 4.4: Ngritja e kapacitetit të shkencës së peshkimit			
Aktivitetet	4.4 4.4.1 Hartimi i Planit të Kërkimit për Peshkimin që të përfshihet në Planin e Menaxhimit të Rezervës 4.4.2 Rritja e kapacitetit kërkimor të peshkimit, për të kontribuuar në kërkesat rajonale dhe kombëtare të shkencës së peshkimit 4.4.3 Rishikimi i kërkesave të shkencës së peshkimit dhe ngritja e kapaciteteve		
Indikatorët	1. Plani kërkimor është përfshirë në Planin e Menaxhimit të Rezervës (2017) 2. Raporti mbi kapacitetin e shkencës së peshkimit dhe vlerësimin e nevojave (2017) 3. Pjesëmarrje e plotë në aktivitetet rajonale të menaxhimit të peshkimit (GFCM, ICCAT) (2017) 4. Raportim vjetor Mbi gjendjen e rezervës duke përdorur të dhënat e vëzhgimeve rajonale dhe kombëtare (2018)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut 1 punonjës me kohë të pjesshme (sekretariati i Komitetit Shkencor) Shkencëtarë Peshkimi (për speciet kyç tregtare)		**Të tjerë**: Institucione kërkimore shkencore, publike/private për mbledhjen e të dhënave
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**		**Asistenca Teknike që propozohet** Rishikimi i Kapacitetit të Shkencës së Peshkimit (1 p/m i huaj, 1 p/m vendas) Lidhet me Masat 2.2, 4.1, 7.2 & 14.1
	Mbështetje me AT (rishikim i kapacitetit dhe nevojave)	4 000	
	Total	**4 000**	

Objektiva Specifike e Zhvillimit #5	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Një flotë detare e suksesshme dhe	Flota është e vjetër (39 vjeçare), joaktive	Flota është në ekuilibër me mundësitë për peshkim, në drejtim të

konkurruese	(55% e tratave fundore joaktive, 152 ditë peshkimi nga anijet aktive) dhe e mbajtur keq. Përfitim minimal, ndërsa disa sektorë (tratat e vogla) janë me humbje Ka pak menaxhim aktiv të infrastrukturës së porteve dhe pak struktura të degraduara (s'ka shkallë riparimi), duke bërë që anijet të përdorin strukturat në portet e huaja.	numrit dhe metodave të peshkimit. Anijet janë modernizuar për të përmirësuar efektivitetin e konsumit të naftës, reduktuar ndikimin në mjedis dhe përmirësuar cilësinë e prodhimit dhe standardet e sigurisë. Performanca ekonomike e flotës aktive është përmirësuar dhe është e mjaftueshme për të sjellë investime të reja në flotë. Infrastruktura e përmirësuar e porteve rezulton në një sasi më të madhe prodhimi që shkarkohet në portet shqiptare dhe me cilësi më të lartë..

Masa 5.1: Ekuilibrimi i kapacitetit të flotës në linjë me burimet peshkore			
Aktivitetet	5.1.1 Rishikimi i kapacitetit dhe gjallërisë së flotës, për çdo segment të saj (nën drejtimin e KKQPA) 5.1.2 Amendimi i licencimit të flotës së peshkimit detar, në kuadër të gjetjeve nga rishikimi		
Indikatorët	1. Raport Mbi kapacitetin e flotës dhe potencialin për diversifikim (2017)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: Rishikimi i kapacitetit të flotës dhe potencialit për diversifikim (dhe hartimi i kritereve të financimit të Skemës së Modernizimit të Flotës) - 2 p/m i huaj + 2 p/m vendas Lidhet me Masën 8.2
	mbështetje me AT	8 000	
	Total	**8 000**	
Masa 5.2: Modernizimi i flotës			
Aktivitetet	5.2.1 Modernizimi i flotës & dhe skema e diversifikimit (me kritere të rrepta financimi – të hapura për anijet aktive të ligjshme, dhe që nuk rritin kapacitetin)		
Indikatorët	1. Numri i projekteve të financuara të modernizimit 2. Flota e modernizuar e krahasuar me gjendjen në 2016 (nga 2021, vlerësimi bazohet në statistikat që dalin nga Mbledhja e të dhënave) 3. Një pjesë më e vogël e flotës aktive që peshkon me trata fundore (nga 2021, vlerësimi bazohet në statistikat që dalin nga Mbledhja e të dhënave) 4. Performancë e përmirësuar ekonomike (përfshirë reduktimin e kostove të karburantit) (nga 2021, vlerësimi bazohet në statistikat që dalin nga Mbledhja e të dhënave)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut 1 zyrtar ekzekutiv me kohë të pjesshme (50%) që menaxhon fondin		**Të tjerë**: Bashkitë përkatëse, grupet e Mbledhjes së të dhënave
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Financimi që propozohet**: Buxheti i modernizimit të flotës supozon gjysmën e flotës aktive prej 390 anijesh x 4 100 (75% vlerësimi i kostos për përmirësimin dhe diversifikimin e mjeteve të peshkimit)
	Skema e modernizimit të flotës	800 000	
	Total	**800 000**	

			Kushtet për mbështetje: aktive, e licencuar, ligjore dhe në linjë me gjetjet e raportit të kapacitetit të flotës Duhen marrë në konsideratë investimet nga sektori privat Lidhet me Masën 5.1
Masa 5.3: Infrastruktura tokësore			
Aktivitetet	5.3.1 Vendosja e marrëveshjeve të kontrollit dhe menaxhimit të porteve të peshkimit në nivel kombëtar dhe për çdo port (Bordet e menaxhimit të porteve të peshkimit etj.) 5.3.2 Kontrolli i aseteve të porteve të peshkimit 5.3.3 Përmirësimi i infrastruktures		
Indikatorët	1. Raport Mbi asetet e porteve të peshkimit (2017) 2. Bordet e Menaxhimit të Porteve të Peshkimit janë krijuar dhe janë funksionale (2017) 3. Infrastrukturë e përmirësuar në të katër portet kyç të peshkimit (2019) 4. Një sasi më e madhe e prodhimit të flotës shqiptare që shkarkohet në portet shqiptare (2019 e më tej)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut 1 zyrtar ekzekutiv me kohë të pjesshme (50%) që kontrollon projektet e përmirësimit.		**Të tjerë**: Institucione kërkimore shkencore, publike/private për mbledhjen e të dhënave
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: AT = 3 p/m (i huaj) dhe 3 p/m (vendas) për aktivitetet 1 dhe 2. Auditimi i Aseteve të Porteve të Peshkimit për të orientuar përmirësimin e ndërtesave dhe shërbimet përkatëse, siç janë nafta, akulli etj. Kosto për infrastrukturën portuale supozojnë se në Durrës nuk kërkohen investime shtesë madhore; ndërtimin e një shkalle, kapacitet shtesë për magazinim/ngrirja, furnizim me akull.
	Përmirësimi i infrastrukturës së porteve	208 000	
	mbështetje me AT (drejtimi i porteve & kontrolli i porteve)	12 000	
	Total	**220 000**	

Objektiva Specifike e Zhvillimit #6	**Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]**	**Synimi [në 2022]**
Mirë menaxhimi i mjedisit detar, duke mbështetur një sektor peshkimi artizanal të qëndrueshëm	Peshkimi artizanal vuan të njëjtën gjendje si dhe peshkimi detar, ku më pak se 70% e 315 anijeve të regjistruara janë aktive dhe kanë fitime minimale. Mungesa e detyrimit për zbatimin e ligjit (p.sh. ndalimi i peshkimit me trata fundore në thellësinë më të vogël se tre milje dhe/ose më pak se 50m) dhe zhvillimet e papërshtatshme bregdetare, e kanë degraduar peshkimin dhe mjedisin mbështetës të tij.	Peshkimi artizanal tregon përmirësim të performancës ekonomike përmes funksionimit nën një kuadër lokal të menaxhimit ku mbrohen rezervat dhe habitatet.

Masa 6.1: Hartimi i Planeve të Menaxhimit Bregdetar për peshkimin dhe mbrojtjen e mjedisit			
Aktivitetet	6 6.1 6.1.1 Përcaktimi i shtrirjes së duhur për planet e menaxhimit bregdetar 6.1.2 Hartimi dhe zbatimi i planeve pilot të menaxhimit bregdetar 6.1.3 Hartimi dhe zbatimi i planeve të tjera të menaxhimit bregdetar		
Indikatorët	1. Është përcaktuar numri dhe shtrirja e planeve të menaxhimit bregdetar (fundi i 2017) 2. Janë hartuar planet pilot të menaxhimit bregdetar (2018) 3. Janë miratuar dhe zbatuar planet pilot të menaxhimit bregdetar (2019) 4. Janë miratuar dhe zbatuar planet e tjera të menaxhimit bregdetar (2020)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut 1 punonjës me kohë të pjesshme (punon me personelin e MBZHRAU) (e lidhur me 3.2)		**Të tjerë**: Ministria e Mjedisit, bashkitë përkatëse
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: 1 p/m i huaj, për të prodhuar planet pilot të menaxhimit të bregdetit. Komiteti Shkencor drejton planet (me informacionin e duhur mjedisor) Lidhet me Masat 10.1 & 12.1
	mbështetje me AT	3 000	
	Total	**3 000**	
Masa 6.2: Ngritja e grupeve/subjekteve të menaxhimit të peshkimit bregdetar			
Aktivitetet	6.2 6.3 6.3.1 Riorganizimi i grupeve/subjekteve të menaxhimit të peshkimit bregdetar për zonat kyç pranë bregut 6.3.2 Hartimi i planeve për mbështetjen e tregtimit (shih 3.4) 6.3.3 Zbatimi i planeve të menaxhimit të bregdetit		
Indikatorët	1. Grupet/subjektet e menaxhimit të peshkimit bregdetar janë krijuar në zonat pilot (2018) 2. Grupet/subjektet e menaxhimit të peshkimit bregdetar janë krijuar në zonat e tjera (2020)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut 1 punonjës me kohë të pjesshme (koordinator kombëtar, e lidhur me 3.1)		**Të tjerë**: Ministria e Mjedisit, bashkitë përkatëse
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: 1 p/m i huaj dhe 2 p/m vendas, plus udhëtim, për të zhvilluar grupet pilot të menaxhimit të bregdetit. Lidhet me Masat 2.1, 8.1 & 12.2
	Mbështetje me AT	5 000	
	Total	**5 000**	
Masa 6.3: Identifikimi i zonave kritike të peshkimit dhe habitateve kritike natyrore			
Aktivitetet	6.3.1 Kryerja e kërkimit për të identifikuar zonat e peshkimit dhe habitatet kritike 6.3.2 Përcaktimi i zonave të mbrojtura detare për qëllime të peshkimit.		
Indikatorët	1. Kryerja e studimit të peshkimit në ujërat territoriale shqiptare (2019) 2. Raport që identifikon zonat kritike të peshkimit dhe habitatet kritike natyrore në ujërat territoriale shqiptare (2020) 3. Zonat e mbrojtura Detare janë përcaktuar dhe menaxhohen në mënyrë aktive (2021)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut 1 punonjës me kohë të pjesshme (i lidhur me personelin për të garantuar integrimin me planet e sektorit dhe ato bregdetare)		**Të tjerë**: Ministria e Mjedisit, Institucione kërkimore shkencore, publike/private te peshkimit dhe mjedisit
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: Studimi i ujërave shqiptarë dhe identifikimi i habitateve kritike Studim për peshkimin (2 m/nj i huaj, 2 m/nj vendas) + harta bentike (2 m/nj i huaj) me GIS. Lidhet me Masat 12.1 & 12.2
	mbështetje me AT (e huaj dhe vendase)	14 000	
	Total	**14 000**	

Peshkimi në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme (vlerat ne 000 lekë)

Objektiva Specifike e Zhvillimit #7	**Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]**	**Synimi [në 2022]**
Menaxhimi i peshkimit në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme bazohet në një njohje të mirë të rezervave, sforcos së peshkimit dhe nevojave të personave që mbështeten tek ky peshkim për të siguruar jetesën	Rendimente në ulje (tani rreth 36 kg/ha) dhe prodhim nga lagunat, të cilat janë subjekt i peshkimit të konsiderueshëm të pa licencuar. Ligene të mbipeshkuara, që janë subjekt i kapacitetit të pakufizuar të peshkimit dhe një zinxhir joefektiv i vlerave.	Menaxhim i bazuar në ekosistem për lagunat bregdetare, i cili rivendos funksionet dhe prodhimin e ekosistemit dhe rikthen rendimentin e peshkimit në 75 kg/ha në 2020. Rivendosje e prodhimtarisë natyrore të peshkimit në ligene, lumenj dhe rezervuarë, përmes hartimit të planeve të menaxhimit të peshkimit të bazuara tek masa ujore dhe të mbështetura në përllogaritjet shkencore të PMQ

Masa 7.1: Zhvillimi i kapacitetit të menaxhimit të peshkimit për kategoritë ujore kombëtare dhe të përbashkëta me vendet fqinjë			
Aktivitetet	7.1.1 Krijimi i grupeve teknike të punës brenda Departamentit të Zënies së Peshkut, të Drejtorisë së propozuar të Menaxhimit të Peshkimit dhe Akuakulturës, për të drejtuar menaxhimin e kategorive ujore bregdetare dhe të brendshme, të bazuar në ekosistem 7.1.2 Hartimi i planeve vjetore të punës për hartimin dhe zbatimin e planeve të menaxhimit të peshkimit, specifike për çdo masë ujore (shih Masën 8.1 më poshtë) 7.1.3 Forcim institucional dhe trajnim për administratën / OMP-të Mbi partneritetet e menaxhimit		
Indikatorët	1. Grupet teknike të punës janë krijuar, pajisur dhe janë operacionale (mesi i 2018) 2. Planet vjetore të punës janë hartuar dhe vlerësuar Mbi baza vjetore (nga fundi i 2019 e më tej)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Departamenti i Zënies së Peshkut, OMP-të Dy punonjës teknikë me kohë të plotë		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: mbështetje fillestare (1 m/nj i huaj) për ngritjen e GP, dhe këshillim vijues për hartimin dhe vlerësimin e planit të punës (1 m/nj i huaj). Lidhet me Masat 6.2 & 8.1
	Mbështetje fillestare me AT (2 muaj njeri)	6 000	
	Ndjekje e trajnimit	6 000	
	Total	**12 000**	

Masa 7.2: Hartimi i një programi kërkimor periodik			
Aktivitetet	7.2.1 Ngritja e një mekanizmi për identifikimin dhe miratimin e prioriteteve të kërkimit për peshkimin në laguna dhe ujërat e brendshme, dhe përcaktimi i burimeve teknike dhe financiare Mbi baza periodike vjetore 7.2.2 Përgatitja e një programi kërkimor shumë vjeçar		
Indikatorët	1. Regjistrime me shkrim të diskutimeve vjetore Mbi nevojat për kërkim dhe prioritetet, duke demonstruar një pjesëmarrje të gjerë të palëve të interesuara (nga 2018 e më tej) 2. Plani vjetor i kërkimit është i publikuar, përfshirë aktivitetet, burimet dhe afatet (çdo vit nga 2018 e më tej) 3. Nxjerrja e vlerësimit të PMQ për të gjitha kategoritë kryesore ujore (deri në fund të 2020)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut Punonjës teknik (me kohë të pjesshme, 3 muaj / vit)		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**:
	Mbështetje me AT (2 muaj njeri, i huaj)	6 000	Asistencë teknike (2 muaj njeri, i huaj dhe 4 muaj njeri, vendas) për zhvillimin e planeve kërkimore
	Mbështetje me AT (4 muaj njeri, vendas)	4 500	Grante kërkimore
	Grante kërkimore	3 500	Lidhet me Masën 4.4
	Total	**14 000**	

Objektiva Specifike e Zhvillimit #8	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Sforcoja e peshkimit është në përpjesëtim të drejtë me prodhimin maksimal të qëndrueshëm të rezervave të disponueshme peshkore.	Sforcoja e peshkimit, në thelb, është e zbuluar, dhe ka një aktivitet të gjerë të peshkimit të pa licencuar.	Sforcoja e peshkimit lidhet ngushtë me prodhimtarinë peshkore, përmes çdo kufizimi paraprak dhe, nisur nga 2020, përmes llogaritjeve mbi baza shkencore të PMQ (shih Masën 2.1).

Masa 8.1: Hartimi i Planeve të Menaxhimit të Peshkimit për të gjitha lagunat kyç dhe masat ujore të brendshme			
Aktivitetet	8.1.1 Hartimi, konsultimi dhe versioni i parë i PMP paraprak (deri në fund të 2018), përfshirë strategjitë e rritjes së rezervave. 8.1.2 Rishikim dhe përditësim i PMP, përfshirë strategjitë e kontrollit të gjuetisë dhe rregullat bazuar në llogaritjet e PMQ (fundi i 2021)		
Indikatorët	1. PMP-të paraprakë janë hartuar për të gjitha lagunat kryesore bregdetare dhe ujërat e brendshme (2019) 2. Strategjitë e rritjes së rezervave janë hartuar për të gjitha masat ujore të mëdha dhe të vogla, përfshirë Mbështetjen për akuakulturën (2019) 3. Janë hartuar PMP gjithëpërfshirëse dhe të detajuara, të mbështetura në PMQ, për të gjitha lagunat kryesore bregdetare dhe ujërat e brendshme (2022)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**:
	Mbështetje me AT (4 muaj njeri, i huaj)	12 000	
	Mbështetje me AT (8 muaj njeri, vendas)	8 000	Përgatitje dhe rishikim i PMP
	Total	**20 000**	Asistencë Teknike (4 m/nj AT e huaj dhe 8 m/nj vendase) për zhvillimin e planeve kërkimore Lidhet me Masat 2.2, 4.1 & 7.2

Masa 8.2: Ngritja e një sistemi liçensimi të peshkimit, i cili (sistemi) është gjithëpërfshirës, transparent dhe i bazuar në njohuritë			
Aktivitetet	8.2.1 Bazuar në Planet e Menaxhimit të Peshkimit, përcaktimi i kufijve të kapacitetit të peshkimit (fillimisht paraprak dhe nisur nga 2020 i mbështetur në PMQ) në drejtim të licencimit të anijeve dhe kufijve të kapacitetit. 8.2.2 Rishikim dhe rinovim i sistemit aktual të licencimit në peshkim, për të reflektuar masat e Planit të Menaxhimit të Peshkimit dhe kufijtë e kapacitetit të përcaktuar më sipër.		
Indikatorët	1. Kufijtë e kapacitetit të peshkimit janë përcaktuar, miratuar dhe publikuar (mesi 2017 paraprak, fundi i 2020 bazuar në PMQ) 2. Sistemi i licencimit i rishikuar dhe i riorganizuar (fundi i 2018)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, OMP-të, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**:
	Mbështetje me AT (2 muaj njeri, i huaj)	6 000	AT në përcaktimin e kufijve të kapacitetit dhe masat menaxhuese që lidhen me to (2 m/nj AT e huaj dhe 6 m/nj AT vendase)
	Mbështetje me AT (6 muaj njeri, vendas)	7 000	Lidhet me Masën 5.1
	Total	**13 000**	

Objektiva Specifike e Zhvillimit #9	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Një sistem menaxhimi dhe detyrimi për zbatim të ligjit, i cili kontrollon përqasjen ndaj rezervave peshkore në një mënyrë të drejtë dhe të qëndrueshme.	Peshkimi në laguna dhe liqene është në thelb 'i hapur' për të gjithë; ka një kapacitet të ulët institucional dhe burime të pakta për një monitorim, kontroll dhe vëzhgim efektiv	Sforcoja e peshkimit kontrollohet plotësisht përmes një kombinimi të licencimit (shih OSZH 2 me sipër) me një strategji dhe kapacitet efektiv të MKV.

Masa 9.1: Hartimi i një strategjie të detajuar dhe gjithëpërfshirëse të MKV për masat ujore bregdetare dhe të brendshme		
Aktivitetet	9.1.1 Kryerja e një analize të detajuar të nevojave për MKV në të gjitha lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme të Shqipërisë 9.1.2 Hartimi i një strategjie dhe plani veprimi të MKV bazuar në përafrimin e bashkëmenaxhimit me OMP-të 9.1.3 Program për ngritjen e kapaciteteve për të mbështetur aktivitetet e MKV	
Indikatorët	1. Nevojat për MKV janë vlerësuar (mesi i 2018) 2. Strategjia e MKV është hartuar dhe rolet, burimet dhe plani i aktiviteteve janë miratuar nga qeveria dhe OMP-të (mesi i 2019) 3. Personeli i trajnuar për teknikat dhe përafrime e MKV	
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut (MKV & SIMP)	**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, OMP-të, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:	**Asistenca Teknike që propozohet**:

	Mbështetje me AT (2 muaj njeri, i huaj)	6 000	Mbështetje me AT për analizën e nevojave të MKV dhe hartimin e strategjisë (2 m/nj AT e huaj dhe 6 m/nj AT vendase) Lidhet me Masën 4.2
	Mbështetje me AT (6 muaj njeri, vendas)	7 000	
	Total	**13 000**	

Objektiva Specifike e Zhvillimit #10	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Vendosja e një peshkimi të qëndrueshëm argëtues/sportiv në bregdetin, lumenjtë dhe liqenet e Shqipërisë.	Peshkimi sportiv ka një popullaritet në rritje, por vazhdon të jetë një aktivitet minimal me menaxhim dhe Mbështetje infrastrukturore të kufizuar.	Peshkimi sportiv do të mbështetet me një regjim taktik menaxhimi. Do të duhet të përcaktohen zonat kyç të zhvillimit të peshkimit sportiv si dhe të identifikohen mundësitë për investime.

Masa 10.1: Përmirësimi i regjimit të peshkimit sportiv, me qëllim maksimizimin e investimit dhe mundësive për përmirësimin e mënyrës së jetesës			
Aktivitetet	10.1.1 Zhvillimi i një regjimi gjithëpërfshirës të menaxhimit dhe licencimit për peshkimin sportiv 10.1.2 Planifikimi i zonave të peshkimit çlodhës argëtues në bregdetin, lagunat, liqenet dhe lumenjtë e Shqipërisë, duke identifikuar mundësitë për specie të ndryshme / mjete të ndryshme peshkimi (psh kombinim i peshkimit të arritshëm dhe atij me vlera të larta) për të maksimizuar të ardhurat ekonomike dhe mundësitë e sigurimit të jetesës, Mbi një bazë të qëndrueshme mjedisore. 10.1.3 Identifikimi i mundësive për investim nga sektori publik dhe ai privat për të zhvilluar më tej peshkimin çlodhës/argëtues brenda zonave të përcaktuara.		
Indikatorët	1. Publikimi i një regjimi te ri rregullator për peshkimin çlodhës argëtues (fundi i 2020) 2. Publikimi i planit të zhvillimit hapësinor për peshkimin çlodhës argëtues (fundi i 2021) 3. Publikimi i planit të investimeve për peshkimin çlodhës argëtues (mesi i 2022)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut Personel vjetor (1 person me kohë të plotë)		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e peshkimit sportiv, bashkitë përkatëse, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: Zhvillimi i një regjimi rregullator Identifikimi dhe zonimi hapësinor i mundësive për peshkimin sportiv në Shqipëri (2 m/nj AT e huaj dhe 6 m/nj AT vendase) Lidhet me Masat 6.1 & 12.1
	Mbështetje me AT (2 muaj njeri, i huaj)	6 000	
	Mbështetje me AT (6 muaj njeri, vendas)	7 000	
	Total	**13 000**	

Akuakultura (vlerat ne 000 lekë)

Objektiva Specifike e Zhvillimit #11	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Zhvillimi i sektorit të akuakulturës përmes një përafrimi të planifikimit strategjik gjithëpërfshirës dhe të bazuar tek ekosistemi, planifikim i cili rishikohet dhe përditësohet periodikisht.	Plani i Veprimit për Peshkimin dhe Akuakulturën dhe Aksioni Blu (2011-2013)	Plani strategjik kombëtar shumëvjeçar për zhvillimin e akuakulturës në Shqipëri (2017 – 2021) është hartuar dhe zbatuar me sukses. Janë kryer vlerësime të ndërmjetme dhe përfundimtare Në fund të vitit 2020 është përgatitur dhe miratuar plani pasardhës (2021 – 2027).

Masa 11.1: Hartimi i një plani strategjik kombëtar shumë-vjeçar për akuakulturën në Shqipëri (2017 – 2022)			
Aktivitetet	11.1.1 Konsultime sektoriale (përfundon në shtator 2017) 11.1.2 Hartimi i planit (Janar 2018) 11.1.3 Rishikim afatmesëm (2020) 11.1.4 Hartimi i një plani pasues për sektorin 2022 – 2028 (i miratuar deri në fund të 2021).		
Indikatorët	1. Miratimi dhe bërja publike e planit strategjik kombëtar shumëvjeçar për zhvillimin e akuakulturës në Shqipëri (2018 – 2022) (qershor 2018) 2. Planet vjetore të zbatimit dhe aktivitetet janë integruar në planin e punës së MBZHRAU (Janar 2018 e më tej) 3. Janë bërë vlerësimet afatmesme dhe përfundimtare dhe rekomandimet janë integruar zyrtarisht në strateginë shumëvjeçare aktuale (2017 – 2022) dhe pasuese (2022 – 2028) (respektivisht dhjetor 2017 dhe dhjetor 2021)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Akuakulturës Komisioni Qendror Konsultativ për Peshkimin dhe Akuakulturën		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**: Asistenca për planifikimin (2 m/nj AT e huaj) Asistencë e huaj për vlerësimin afatmesëm dhe përfundimtar (3 m/nj AT e huaj) Lidhet me Masën 3.2
	Koha e harxhuar dhe shpenzimet e Grupit të Punës	7 000	
	Proceset e konsultimit - Mbështetje me AT	6 000	
	Vlerësimet - Mbështetje me AT	9 000	
	Total	**22 000**	

Objektiva Specifike e Zhvillimit #12	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Lehtësimi i investimeve në akuakulturë përmes identifikimit të zonave të caktuara për akuakulturë, si pjesë e planit hapësinor ndërsektorial detar dhe të ujërave të brendshme.	Kapacitet i kufizuar i planifikimit hapësinor kombëtar.	Zonat e përcaktuara për akuakulturë (ZPA) janë identifikuar në nivel kombëtar (deri në 2018), janë miratuar dhe janë përfshirë në një rrjet kombëtar, ndër-sektorial të planifikimit hapësinor detar dhe tokësor (deri në 2019). Kjo gjë është përdorur për të krijuar një sistem racional të licencimit për akuakulturë, i cili funksionon që prej vitit 2016.

Masa 12.1: Integrimi i akuakulturës në planifikimin hapësinor detar, bregdetar dhe të ujërave të brendshme	
Aktivitetet	12.1.1 Identifikimi i zonave potenciale të akuakulturës (shih Masën 2.2) i përfunduar në fund të 2018 12.1.2 Përfundimi i konsultimeve ndër-sektoriale për zonat e zhvillimit të akuakulturës (fundi i 2019) 12.1.3 Identifikimi në nivel kombëtar i zonave të përcaktuara për akuakulturë (ZPA) (deri në 2020), miratimi i tyre dhe përfshirja në një rrjet kombëtar ndër-sektorial të planifikimit hapësinor detar dhe tokësor (deri në 2022) 12.1.4 Analiza e kapacitetit mbajtës mjedisor për të identifikuar opsionet e zhvillimit të akuakulturës dhe kufijtë potencialë të

<table>
<tr><td></td><td colspan="3">biomasës për zonat kyçe tokësore dhe detare (përfunduar në fund të 2020)
12.1.5 Propozimi në nivel lokal i planeve të zhvilimit të akuakulturës (për shembull gjiret detare dhe masat e ujërave të brendshme), bazuar në analizën e kapacitetit mbajtës (nga 2020)</td></tr>
<tr><td>Indikatorët</td><td colspan="3">1. Zonat potenciale për akuakulturë janë identifikuar dhe përfshirë në një sistem informacioni të bazuar në GIS (fundi i 2018)
2. Janë kryer vlerësimet e bazuara tek ekosistemi për potencialet e akuakulturës në zonat detare / tokësore (fundi i 2020)
3. Planet lokale të zhvilimit të akuakulturës janë miratuar në nivel lokal (duke filluar nga 2020)
4. Përfundimi i planeve hapësinore të përdorimit të detit dhe tokës dhe miratimi i ZPA-ve për të gjithë sektorët (2022)</td></tr>
<tr><td>Përgjegjësit / partnerët</td><td colspan="2">Kryesorë: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Akuakulturës;</td><td>Të tjerë: Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj. në konsultim me sektorët e tjerë, siç janë turizmi, zhvillimi urban, mjedisi.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Burimet</td><td colspan="2">Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme:</td><td>Asistenca Teknike që propozohet:</td></tr>
<tr><td>Zhvilimi i kapacitetit GIS për PHD (AT)</td><td>13 000</td><td rowspan="4">Trajnim dhe Mbështetje me këshillim për zonimin e akuakulturës dhe planifikimin hapësinor detar të bazuar në GIS (3 m/nj AT e huaj dhe 6 m/nj AT vendase)
AT për universitetet që të mbështetet vlerësimi i kapacitetit mbajtës mjedisor, si në terren ashtu dhe në analizat pasuese. AT për të mbështetur planifikimin lokal të zhvilimit të akuakulturës (4 2 m/nj AT e huaj dhe 10 m/nj AT vendase).
Lidhet me Masën 6.1</td></tr>
<tr><td>Identifikimi i zonave potenciale për akuakulturë (përfshirë studimet në terren) (përfshirë Mbështetje me AT)</td><td>69 000</td></tr>
<tr><td>Pjesëmarrje në planifikimin hapësinor detar ndër-sektorial (Mbështetje me AT)</td><td>3 000</td></tr>
<tr><td>Total</td><td>85 000</td></tr>
<tr><td colspan="4">Masa 12.2: Ngritja e një sistemi efektiv dhe transparent të lejeve dhe licencave për akuakulturën</td></tr>
<tr><td>Aktivitetet</td><td colspan="3">12.2.1 Krijimi zyrtar i një njësie të licencimit për akuakulturën dhe emërimi i personelit (fundi i 2017)
12.2.2 Hartimi i protokolleve teknike, dhe sistemeve administrative, të komunikimit dhe të informacionit (mesi i 2018)
12.2.3 Njësia e licencimit për akuakulturën është plotësisht funksionale, dhe trajton rastet e licencave ekzistuese dhe të reja (fundi i 2018)</td></tr>
<tr><td>Indikatorët</td><td colspan="3">1. Njësia e licencimit për akuakulturën është e ngritur dhe me personel të plotë (fundi i 2017)
2. Sistemet, Protokollet Standarte Operacionale dhe procedurat e licencimit janë të ngritura dhe funksionale (mesi i 2018)
3. Të gjitha licencat e akuakulturës janë rishikuar (fundi i 2018)</td></tr>
<tr><td>Përgjegjësit / partnerët</td><td colspan="2">Kryesorë: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Akuakulturës
Personel vjetor (2 punonjës teknikë, me kohë të plotë) plus një person për Mbështetje administrative, me kohë të plotë.</td><td>Të tjerë: përfaqësuesit e industrisë</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Burimet</td><td colspan="2">Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme:</td><td>Asistenca Teknike që propozohet:</td></tr>
<tr><td>Mbështetje me AT (2 muaj njeri, i huaj)</td><td>6 000</td><td rowspan="2">AT për të ndihmuar në hartimin e protokolleve teknike, dhe sistemeve administrative, të komunikimit dhe të informacionit (2 m/nj AT e huaj)</td></tr>
<tr><td>Total</td><td>6 000</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Objektiva Specifike e Zhvillimit #13</th><th colspan="2">Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]</th><th>Synimi [në 2022]</th></tr>
<tr><td>Një industri akuakulturë e shumëllojshme, kompetente teknikisht dhe konkurruese ndërkombëtarisht, e cila funksionon brenda vendit, dhe kontribuon në prodhimin evropian të produkteve të detit.</td><td colspan="2">Nivel i ulet i fitimit për gjithë nën-sektorin, për shkak të mungesës së efektivitetit, varësisë nga materialet e kushtueshme të importit dhe një zinxhiri vlerash të zhvilluar dobët. Ai prezanton një lidhje të kufizuar me partnerët e huaj.</td><td>Nivel i lartë përfitimi që rezulton nga përmirësimi i aftësisë teknike. Kjo do të mbështetet nga vendosja e furnizimit me materialet bazë nga vendi, aty ku justifikohet (domethënë është me leverdi ekonomike dhe mbron prodhimin shqiptar). Krijimi i partneriteteve të ekuilibruara strategjike me partnerë të huaj për Mbështetjen e zinxhirit të prodhimit dhe furnizimit.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Masa 13.1: Adresimi i problemeve kryesore në konkurrueshmërinë e akuakulturës në Shqipëri</td></tr>
<tr><td>Aktivitetet</td><td colspan="3">13
13.1
13.1.1 Si pjesë e planit strategjik shumë-vjeçar (shih OSZH 1), janë identifikuar nevojat dhe pengesat në zinxhirin e vlerave (psh furnizimi me ushqime nga vendi për speciet aktuale dhe që do të vijnë, si dhe me rasate të peshqve detare (mars 2018)
13.1.2 Përfundimi i studimeve të detajuara të fizibilitetit, të cilat japin zgjidhjet e plota për këto pengesa dhe kostot përkatëse (fundi i 2018)
13.1.3 Përditësimi i strategjisë shumëvjeçare të zhvillimit të akuakulturës, për zbatimin e zgjidhjeve teknike, siç janë zgjidhjet thjesht publike, parteriteti publik-privat, apo thjesht sektori privat nën kontrollin e grupit drejtues të KKQPA (mesi i 2019)
13.1.4 Pengesat kritike janë adresuar përmes përafrimeve të aprovuara për zhvillim (fundi i 2022).</td></tr>
<tr><td>Indikatorët</td><td colspan="3">1. Problemet e zhvillimit strategjik janë identifikuar dhe është rënë dakord për to (mars 2018)
2. Kanë përfunduar studimet e fizibilitetit dhe janë vlerësuar rezultatet për zhvillime të mëtejshme (në fillim te 2019)
3. Strategjia shumë-vjeçare e akuakulturës e përditësuar dhe veprimet e zhvillimit janë miratuar (fundi i 2019)
4. Infrastruktura dhe strukturat e reja janë ngritur dhe kontribuojnë për nën-sektorin (fundi i 2022)</td></tr>
<tr><td>Përgjegjësit / partnerët</td><td colspan="2">Kryesorë: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Akuakulturës;
Supervizion me kohë të plotë nga një punonjës teknik</td><td>Të tjerë: Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Burimet</td><td colspan="2">Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme:</td><td>Asistenca Teknike që propozohet:</td></tr>
<tr><td>Mbështetje me AT (3 m/nj i huaj)</td><td>9 000</td><td rowspan="3">AT për të ndihmuar me studime kyç, siç është vlerësimi i pengesave kritike dhe studimet e fizibilitetit. Mund të nevojitet edhe një ekspertizë shtesë, si për shembull për ekonomitë detare dhe të akuakulturës (3 pm/nj AT e huaj dhe 10 m/nj AT vendase).
Lidhet me Masën 2.2</td></tr>
<tr><td>Mbështetje me AT (10 m/nj vendas)</td><td>11 000</td></tr>
<tr><td>Total</td><td>20 000</td></tr>
</table>

Masa 13.2: Përmirësimi i shumëllojshmërisë, vlerës dhe cilësisë së produkteve të akuakulturës shqiptare			
Aktivitetet	13.2 13.3 13.2.1 Hulumtimi i prodhimit me vlerë të shtuar, domethënë organik, mundësi për zhvillimin e akuakulturës multi-trofike të çertifikuar apo integruar 13.2.2 Hulumtimi i përpunimit dytësor dhe mundësive për shtimin e vlerës së produkteve të akuakulturës 13.2.3 Hartimi i kodeve të praktikës së mirë për prodhimin dhe kontrollin e cilësisë, që shtrihen (kodet) në gjithë industrinë. 13.2.4 Integrimi i këtyre në planet strategjike shumë-vjeçare të akuakulturës dhe planet pasuese të zhvillimit		
Indikatorët	1. Kryerja e hulumtimeve dhe studimeve të fizibilitetit (deri në fund të 2018) 2. Integrimi i zgjidhjeve strategjike në aktivitetet zhvilluese periodike, përmes përditësimit të planeve strategjike shumë-vjeçare (fundi i 2020)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Akuakulturës		**Të tjerë**: përfaqësues të industrisë, Mbështetje akademike
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**:
	Mbështetje me AT (2 muaj njeri, i huaj)	6 000	AT dhe asistencë këshillimore për hulumtimet dhe studimet e fizibilitetit (2 m/nj AT e huaj dhe asistence financiare *ad hoc*).
	Zbatimi (Mbështetje me AT)	14 000	Lidhet me Masat 15.1 & 16.3
	Total	**20 000**	
Masa 13.3: Bashkëpunimi me partnerë të huaj me eksperiencë për të prezantuar teknologji dhe aftësi të reja në akuakulturë			
Aktivitetet	13.3.1 Hartimi i një strategjie të brendshme për investimet e huaja në akuakulturën shqiptare, domethënë objektivat, kujdesin e duhur, mbrojtjen e interesave kombëtare etj. 13.3.2 Zhvillimi i një kapaciteti të brendshëm për t'ju përgjigjur pyetjeve potenciale dhe veprimtarive aktive të investimeve të huaja, mundësisht përmes një përafrimi 'me një ndalesë', integrimit të informacionit, lejeve dhe liçensimit, lehtësimit të shoqërive të përbashkëta dhe komunikimit brenda një njësie		
Indikatorët	1. Ngritja e një sistemi funksional 'me një ndalesë' për investimet në akuakulturën shqiptare (deri në mesin e 2018) 2. Numri dhe vlera e shoqërive të huaja të përbashkëta në akuakulturën shqiptare (çdo vit nga 2018 e më tej)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: DP, Sektori i Zenies së Peshkut,; Rekrutim i vazhdueshëm personeli (0.5 EKP)		**Të tjerë**: përfaqësuesit e industrisë
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**:
	Kostot e ngritjes së sistemit 'me një ndalesë' (Mbështetje me AT të huaj)	7 000	Këshillim për krijimin e shoqërive të përbashkëta me përfitim të ndërsjellë për një akuakulturë të qëndrueshme (2 m/nj AT e huaj)
	Total	**7 000**	

Objektiva Specifike e Zhvillimit #14	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Shqipëria krijon sinergji mes programeve kërkimore koMBZHRAUëtare dhe bashkëpunim mes industrisë dhe komunitetit shkencor	Aktualisht industria është shumë e fragmentuar, me mungesë ndërveprimi si mes operatorëve ashtu dhe me ministrinë dhe sektorin akademik. Nuk ka prioritete për kërkime në akuakulturë dhe as procese planifikimi.	Krijohet Shoqata Shqiptare e Akuakulturës me grupet e punës, që reflektojnë shumëllojshmërinë e nën-sektorit. Krijimi dhe funksionimi i Komitetit Konsultativ për Peshkimin dhe Akuakulturën. Nevojat kërkimore në akuakulturë janë identifikuar, prioritizuar dhe veprimet janë miratuar nga palët e interesuara.

Masa 14.1: Përmirësimi i organizimit dhe bashkëpunimi në menaxhimin, prodhimin, kërkimin dhe zhvillimin e akuakulturës			
Aktivitetet	14.1.1 Në vijim të konsultimeve me industrinë, lehtësimi i themelimit të një Shoqate të aftë dhe efektive Shqiptare të Akuakulturës, e cila mund të përfaqësojë interesat dhe shqetësimet e operatorëve kryesorë të akuakulturës, dhe që mund të veprojë si një nën-sektor konstruktiv i akuakulturës dhe partner me Ministrinë në bashkëmenaxhim. 14.1.2 Komiteti Konsultativ për Peshkimin dhe Akuakulturën i themeluar dhe funksional. 14.1.3 Krijimi i një mekanizmi për identifikimin dhe miratimin e prioriteteve kërkimore në akuakulturë, dhe caktimi i burimeve teknike dhe financiare Mbi baza periodike njëvjeçare		
Indikatorët	1. Shoqata Shqiptare e Akuakulturës (SHSHA) e themeluar zyrtarisht dhe aktive (fundi i 2017) 2. Komiteti Konsultativ për Peshkimin dhe Akuakulturën i themeluar dhe funksional (fundi i 2017) 3. Strategjia kërkimore për akuakulturën dhe plani vjetor i punës i miratuar dhe me burimet përkatëse (fundi i 2018)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Akuakulturës		**Të tjerë**: Gjithë sektori, përfshirë Komitetet Këshillimore, përfaqësuesit e industrisë, përfaqësuesit akademikë, etj.
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**:
	AT për të ndihmuar formimin e SHSHA	5 000	Mbështetje me trajnim dhe këshillim për krijimin e një shoqate akuakulture (1 m/nj AT e huaj dhe 2 m/nj AT vendase).
	AT për hartimin e planit kërkimor për akuakulturën	10 000	Mbështetje me trajnim dhe këshillim për hartimin e një plani kërkimor për akuakulturën (2 m/nj AT e huaj dhe 4 m/nj AT vendase).
	Kërkim për akuakulurën (2015 – 2020)	20 000	Lidhet me Masat 2.2, 4.4 & 7.2
	Total	**35 000**	

Përpunimi, tregëtimi dhe shpërndarja e peshkut (vlerat ne 000 lekë)

Objektiva Specifike e Zhvillimit #15	Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]	Synimi [në 2022]
Përmirësimi dhe mbështetja e kushteve të higjenës dhe shëndetit të publikut	AKU nuk është plotësisht funksional Eksporti i moluskëve të gjallë bivalvorë në BE është i bllokuar Ka 24 stabilimente përpunimi të çertifikuara nga BE	Përqasje më e gjerë në tregun e BE (eksporte) për të gjithë peshkun dhe prodhimet peshkore AKU plotësisht funksional Sistemi i gjurmueshmërisë, sipas BE, është operacional
Masa 15.1: Forcimi i kapacitetit të Autoritetit Kompetent për Sigurinë Ushqimore		

<table>
<tr><td>Aktivitetet</td><td colspan="3">15.1.1 Detyrimi për licencim dhe mbyllja e stabilimenteve të paliçencuara të përpunimit
15.1.2 Zbatimi i rregulloreve të sigurisë ushqimore për vendet e tregtimit (dyqane apo shitje me shumicë)
15.1.3 Ngritja dhe aplikimi i një sistemi gjurmimi
15.1.4 Pajisja e AKU dhe laboratorit përkatës ISUV për të kontrolluar standardet e higjienës
15.1.5 Promovimi i sistemeve të prodhimit, të cilat janë miqësore me mjedisin (për të reduktuar ndotjen lokale)
15.1.1 Forcimi i lidhjeve mes AKU dhe Inspektoriatit te Peshkimit (MBZHRAU)</td></tr>
<tr><td>Indikatorët</td><td colspan="3">1. Legjislacion i përafruar për sigurinë ushqimore (deri në fund të 2018)
2. Numri i rritur i stabilimenteve (dhe potencialisht edhe i anijeve) të çertifikuara nga BE (deri në 2020)
3. Numri i ndjekjeve penale sipas legjislacionit të shëndetit dhe higjenës
4. Numri i bizneseve me një plan HACCP
5. Numri i rritur i bizneseve (impianteve të përpunimit) me akreditim të njohur ndërkombëtarisht (ISO 9000) (deri në 2022)</td></tr>
<tr><td>Përgjegjësit / partnerët</td><td colspan="2">Kryesorë: MBZHRAU, Drejtoria e Peshkimit, AKU dhe ISUV</td><td>Të tjerë: sektori privat (përpunuesit, eksportuesit, shitësit me pakicë dhe operatorët e shitjes me shumicë)</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Burimet</td><td colspan="2">Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme:</td><td rowspan="5">Asistenca Teknike që propozohet:
Specialistë të Higjenës dhe Fitosanitarë (SHF) – 5 m/nj (i huaj)
Lidhet me Masën 16</td></tr>
<tr><td>AT SHP</td><td>15 000</td></tr>
<tr><td>Pajisje për AKU dhe ISUV (përafërsisht)</td><td>14 000</td></tr>
<tr><td>Trajnimi i personelit (përfshirë udhëtimet studimore)</td><td>6 000</td></tr>
<tr><td>Total</td><td>35 000</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Objektiva Specifike e Zhvillimit #16</th><th>Gjendja aktuale [nga raporti i vlerësimit]</th><th>Synimi [në 2022]</th></tr>
<tr><td>Rritja e transparencës së tregut dhe forcimi i tregëtimit</td><td>S'ka Organizata të Prodhuesve (OP)
S'ka tregje të shitjes me shumicë
S'ka sisteme të informacionit për tregun
Nuk ka Mbështetje tregëtimi për sektorin e peshkimit artizanal (bregdet, laguna, ujëra të brendshëm)</td><td>Krijimi i një sistemi OP (që funksionon në një port/metodë peshkimi)
Ngritja e tregut të shitjes me shumicë (në varësi të fizibilitetit)
Ngritja e një Sistemi funksional të Informacionit Mbi Tregun
Grupet artizanale mbështeten për tregtimin e prodhimi</td></tr>
<tr><td colspan="3">Masa 16.1: Projekt pilot per krijimin e një Organizate Prodhuesish të peshkimit, funksionale dhe të njohur ligjërisht</td></tr>
<tr><td>Aktivitetet</td><td colspan="2">16.1.1 Përfundimi i një profili dhe plani investimi për të ngritur infrastrukturën e zinxhirit të ftohjes që lidhet me aktivitetet në portet e peshkimit dhe me zonat e përcaktuara administrative të porteve
16.1.2 Zbatimi i programit të trajnimit për anëtarët e OP-ve (përfshirë një udhëtim studimor jashtë vendit tek një OP)
16.1.3 Asistencë për MBZHRAU dhe OP për përgatitjen e instrumentave që garantojnë njohjen ligjore dhe funksionimin e OP-ve
16.1.4 Përgatitja e planit të biznesit të OP-ve
16.1.5 Dhënie asistence për të MBZHRAUlështetur adoptimin e standarteve të tregut në BE
16.1.1 Trajnim në zhvillimin e një koncepti të ri për peshkun dhe produktet peshkore në Shqipëri</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Indikatorët</td><td colspan="3">1. Studimet për planifikimin e investimeve kanë përfunduar (deri në fund të 2018)
2. Anëtarësia e OP-ve
3. Njohja ligjore e OP-ve (deri në fund të 2019)
4. Përfshihen të dhëna Mbi SIMP
5. Të dhëna për eksportin
6. Raporte të udhëtimit studimor</td></tr>
<tr><td>Përgjegjësit / partnerët</td><td colspan="2">Kryesorë: MBZHRAU, Drejtoria e Peshkimit dhe OMP-të</td><td>Të tjerë: AKU dhe sektori privat (përpunuesit, eksportuesit, shitësit me pakicë dhe operatorët e shitjes me shumicë)</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Burimet</td><td colspan="2">Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme:</td><td rowspan="5">Asistenca Teknike që propozohet:
Planifikues i Zhvillimit të Peshkimit / Ekonomist - 2 p/m (i huaj)
Këshilltar i OP - 2 p/m (i huaj)
Specialist Tregu – 1 p/m (i huaj)
Ligjor/llogaritje – 3 p/m (vendas)
Lidhet me Masat 2.1 & 3.1</td></tr>
<tr><td>Grupi i AT (të huaj dhe vendas)</td><td>20.000</td></tr>
<tr><td>Material pamore / përkthim (shumë fikse)</td><td>1 000</td></tr>
<tr><td>Trajnimi i OP (përfshirë udhëtimin studimor)</td><td>9 000</td></tr>
<tr><td>Total</td><td>30 000</td></tr>
<tr><td colspan="4">Masa 16.2: Ngritja e një tregu funksional të shitjes me shumicë dhe e një sistemi funksional të informacionit mbi tregun</td></tr>
<tr><td>Aktivitetet</td><td colspan="3">16.2.1 Përfundimi i një studimi të plotë fizibiliteti për një sistem të tregtimit me shumicë të peshkut
16.2.2 Burimi i financimit, përgatitja e dokumenteve të tenderit dhe përfundimi i punimeve të rinovimit (në varësi të rezultatit që do të dalë nga studimi i fizibilitetit)
16.2.3 Rekrutim dhe trajnim i personelit, autorizimi dhe hapja e një tregu të shitjes me shumicë
16.2.4 Ngritja e një sistemi të përmirësuar të Mbledhjes së të dhënave në portet e peshkimit dhe organizimi i një sistemi të klasifikimit të peshkut
16.2.5 Pjesëmarrje në panaire ndërkombëtare dhe turne ekspozimi të prodhimeve të detit, për të forcuar lidhjet tregtare të eksportit
16.2.6 Zbatimi i rregullave të sigurisë ushqimore (të lidhura me zhvillimin e tregut të shitjes me shumicë)</td></tr>
<tr><td>Indikatorët</td><td colspan="3">1. Raporti i studimit të fizibilitetit (deri në fund të marsit 2017)
2. Kontrata e punimeve (<u>në varësi të rezultatit të studimit të fizibilitetit</u>) (në vijim gjatë 2018)
3. Të dhënat nga regjistrat e tregjeve të shitjes me shumicë (numri i tregëtareve, vlera dhe sasia e shitjeve të peshkut etj.)
4. Raportet e udhëtimeve studimore
5. Sistemi i të dhënave dhe informacionit Mbi tregëtimin e peshkut (funksional në fillim të 2020)</td></tr>
<tr><td>Përgjegjësit / partnerët</td><td colspan="2">Kryesorë: MBZHRAU, Drejtoria e Peshkimit dhe OP (që do të themelohet)</td><td>Të tjerë: Sektori privat (përpunuesit, eksportuesit, shitësit me pakicë dhe operatorët e shitjes me shumicë)</td></tr>
<tr><td>Burimet</td><td colspan="2">Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme:</td><td>Asistenca Teknike që propozohet:</td></tr>
</table>

	Studim fizibiliteti për tregun e shitjes me shumicë	10 000	Planifikues i Zhvillimit të Peshkimit / Ekonomist – 1.5 p/m (i huaj)
	Pajisja e tregut të shitjes me shumicë (kosto e përafërt)	56 000	Specialist i tregut të shitjes me shumicë – 1.5 p/m (i huaj) Specialist i tregëtimit të peshkut – 1 p/m (vendas)
	Rekrutimi dhe trajnimi i personelit (përfshirë udhëtimet studimore)	14 000	Projektim dhe supervizion i tregut të shitjes me shumicë Lidhet me Masat 1.2, 2.1 & 4.3
	Total	**80 000**	
Masa 16.3: Mbështetje tregëtimi për sektorin e peshkimit Artizanal			
Aktivitetet	16.3.1 Kryerja e një rishikimi të tregtimit 16.3.2 Grupet e bashkëmenaxhimit hartojnë dhe zbatojnë planet e tregtimit 16.3.3 Sigurimi i Mbështetjes së duhur për planet e tregtimit (si plotësuese të Mbështetjes me infrastrukturë portuale, domethënë mund të jetë jashtë 4 porteve kryesore dhe gjithashtu e lidhur me Mbështetjen e peshkimit në laguna)		
Indikatorët	1. Raportim Mbi nevojat për tregtim dhe ato pas gjuetisë për sektorin e peshkimit artizanal (2019) 2. Planet e tregtimit janë hartuar nga grupet e bashkëmenaxhimit (2020) 3. Mbështetje e dhënë për grupet e bashkëmenaxhimit për tregtimin e prodhimit artizanal (2021)		
Përgjegjësit / partnerët	**Kryesorë**: Drejtoria e Peshkimit, Sektori i Zënies së Peshkut		**Të tjerë**: Grupet e bashkë menaxhimit, bashkitë përkatëse
Burimet	**Vlerësimi për kostot e stafit dhe kostot e përgjithshme**:		**Asistenca Teknike që propozohet**:
	Mbështetje për tregtinë e barkave të peshkimit artizanal	27 000	Identifikimi i nevojave për tregtim dhe pas gjuetisë për sektorin e peshkimit artizanal (shih lidhjet tek masat pas gjuetisë) 1 p/m i huaj, 1 p/m vendas.
	Mbështetje me AT	3 000	mbështetja me infrastrukturë tregtimi mund të përfshijë dhoma ngrirjeje, furnizim me akull, shpërndarje etj.
	Total	**30 000**	Lidhet me Masën 13.2

Kapitulli 4. KOSTOT FINANCIARE DHE BURIMET FINANCIARE.

Më poshtë jepet nje tabele e permbledhur e të gjitha kostove financiare ashtu sic është parashikuar në tabelat e kapitullit 3 të mësipërm. Burimet e financimit, pervec mbeshtetjes buxhetore nëpermjet programit "Mbeshtetje per peshkimin" do të jenë IPA (II), FAO nëpermjet GFCM si dhe nga investimet private

Masa	lidhje	koha	Kosto vlerësuar (000 lekë)	Financimi		Hendeku financiar
				buxheti	donatorët	
OSZH 1-3: Kuadri ligjor, administrativ dhe institucional			**420.000**			
1.1: Krijimi i Drejtorise së Peshkimit, plotësisht funksionale, brenda MB	të gjitha	2017	90.000		90.000 EU	
1.2: Krijimi i një SIMP plotësisht funksional dhe forcimi i zyrave të porteve të peshkimit	4.3	2017-2018	30.000		30.000 FAO*	
2.1: Zhvillimi i kapacitetit të strukturave të bashkëmenaxhimit të peshkimit (OMP-M)	4.2	2017-2021	40.000		40.000 EU/FAO	
2.2: Këshillim funksional nga KKQPA dhe KKKSHT	4.4, 7.1, 14.1, 15.1	2016-2021	5.000		5.000 EU	
3.1: Projekti i Binjakëzimit	1.1	2017-2019	260.000		260.000 EU	
3.2: Hartimi dhe zbatimi i një Programi Operacional (PO)	4.1, 11.1	2017-2021	15.000		15.000 EU	
OSZH 4-6: Peshkimi detar dhe bregdetar			**1.080.000**			
4.1: Hartimi dhe zbatimi i Planit të Menaxhimit të Rezervave	2.2, 8.1	2017-2021	12.000		12.000 FAO	
4.2: Ngritja e sistemit të Monitorim, Kontroll, Vëzhgimit për të detyruar zbatimin e rregulloreve të peshkimit	9.1	2016-2021	8.000	8.000		
4.3: Kuadri i mbledhjes së të dhënave për peshkimin	1.2, 7.1, 12.3	2016-2021	6.000	6.000		
4.4: Ngritja e kapacitetit të shkencës së peshkimit	2.2, 4.1, 7.2, 14.1	2016-2021	4.000	4.000		
5.1: Balancimi i kapacitetit të flotës me rezervat peshkore	8.2	2016-2017	8.000		8.000 FAO	
5.2: Modernizimi i flotës	5.1	2017-2021	800.000		800.000 EU	
5.3: Infrastruktura tokësore		2017-2021	220.000		100.000 Inv Pr**	120.000
6.1: Planet e menaxhimit bregdetar për peshkimin dhe mbrojtjen e mjedisit	10.1, 12.1	2017-2019	3.000		3.000 FAO	
6.2: Ngritja e Grupeve të Menaxhimit të Bregdetit	8.1, 12.1	2017-2019	5.000		5.000 Inv Pr	
6.3: Identifikimi i zonave kritike të peshkimit dhe habitateve kritike natyrore	12.1, 12.2	2017-2018	14.000		14.000 FAO	
OSZH 7-10: Peshkimi në lagunat bregdetare dhe ujërat e brendshme			**85.000**			
7.1: Zhvillimi i kapacitetit të menaxhimit të peshkimit për kategoritë ujore kombëtare dhe të përbashkëta me vendet fqinje	4.2, 8.1	2017-2018	12.000		12.000 FAO/GIZ	
7.2: Hartimi i një programi kërkimor	4.4	2017-2021	14.000		14.000FAO/GIZ	
8.1: Hartimi i Planeve të Menaxhimit të Peshkimit për të gjitha lagunat kyç dhe kategoritë ujore të brendshme	2.2, 4.1, 7.2	2016-2018	20.000		20.000 FAO	

8.2: Një sistemi liçensimi gjithëpërfshirës të peshkimit	5.1	2016-2018	13.000	7000	6.000 FAO	
9.1: Hartimi i një strategjie të detajuar dhe gjithëpërfshirëse të MKV për kategoritë sjore bregdetare dhe të brendshme	4.2	2017-2018	13.000		13.000 FAO	
10.1: Përmirësimi i regjimit të peshkimit sportiv, me qëllim maksimizimin e investimit dhe mundësive për përmirësimin e natyrës së jetesës	6.1, 12.1	2018-2020	13.000		13.000 FAO	
SDO 11-14: Akuakultura			**195.000**			
11.1: Hartimi i një plani strategjik kombëtar shumë-vjeçar për zhvillimin e akuakulturës në Shqipëri (2015 - 2020)	3.2	2017-2021	22.000		22.000 EU	
12.1: Identifikimi i zonave të caktuara për akuakulturë në PHD	6.1	2017 - 2021	85.000		85000 EU	
12.2: Ngritja e një sistemi efektiv dhe transparent të lejeve dhe liçensave për akuakulturë		2016-2017	6.000	6.000		
13.1: Adresimi i problemeve kryesore në konkurrueshmërinë e akuakulturës në Shqipëri	2.2	2017-2021	20.000		20.000 FAO	
13.2: Përmirësimi i shumëllojshmërisë, vlerës dhe cilësisë së produkteve të akuakulturës shqiptare	15.1, 16.3	2017-2019	20.000		20.000 Inv.Pv	
13.3: Bashkëpunimi me partnerë të huaj për të prezantuar teknologji dhe aftësi të reja në akuakulturën shqiptare		2017-2021	7.000		7.000 Inv.Pv	
14.1: Përmirësimi i organizimit dhe bashkëpunimit të menaxhimit, prodhimit, kërkimit dhe zhvillimit të akuakulturës në Shqipëri	2.5, 4.4, 7.2	2017-2018	35.000		35.000 FAO	
OSZH 15 & 16: Përpunimi, tregtimi dhe shpërndarja e peshkut			**175.000**			
15.1: Forcimi i kapacitetit të Autoritetit Kompetent për Sigurinë Ushqimore	1.6	2017-2021	35.000		35.000EU	
16.1: Projekt pilot për krijimin e një OP-je funksionale dhe të ajudar ligjërisht	2.1, 3.1	2017	30.000		30.000 Inv Pv/EU	
16.2: Ngritja e një tregu funksional të shitjes me shumicë të peshkut dhe e një sistemi funksional të informacionit mbi tregun	1.2, 2.1, 4.3	2017-2019	80.000	80000***		
16.3: Mbështetje tregtimi për peshkimin Artizanal	13.2	2017-2019	30.000		30.000 Inv.Pv	
KOSTOJA TOTALE E ZBATIMIT TE SKP*			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

* FAO nepermjet organizates rajonale te menaxhimit te peshkimit GFCM (General Fisheries Commission for the Mediterranean) dhe projektit ADRIAMED ka mbeshtetur vazhdimisht sektorin e peshkimit dhe akuakultures me asistence teknike. Se fundmi, eshte pergatitur nje Memorandum Mirekuptimi per mbeshtetje me asistence teknike te sektorit te peshkimit ndermjet GFCM dhe MBZHRAU, i cili do te firmoset brenda muajit nendor 2016. Aktualisht, ne kete organizate rajonale, Shqiperia eshte i vetmi vend mesdhetar, jo anetar i BE dhe si e tille mund te perfitoje fonde te konsiderueshme per te gjitha fushat e sektorit. GFCM Framework Programme parashikon asistence teknike ne fusha si *Governance, Data collection, Profesional and Artisanal Fisheries, Aquaculture* etj. Do te duhet aftesia jone per te thithur keto fonde te kesaj organizate me projekte konkrete e bindese, te cilat ne te shumten e tyre jane kontribut i BE.

** Investitoret private kane shprehur interesin e tyre per sipermarrje edhe ne fushen e infrastruktures portuale, kryesisht te kantiereve apo shkalleve te riparimit te anijeve te peshkimit.

*** Kjo vlere parashikon ngritjen e tregjeve te shitjes me shumice te peshkut. Jemi i vetmi vend ne Mesdhe pa nje te tille. Vlera prej 80.000 mije leke eshte planifikuar, parashikuar (45.000 mije leke) por dhe kerkese per fonde shtese per 2017 - 2019.
Vlera prej 120.000 mije leke si hendek financiar per infrastrukturen portuale do te kerkohet te sigurohet nga donatore te ndryshem.

AKRONIME DHE SHKURTIME

AKU	Autoriteti Kombetar i Ushqimit
DSHPA	Drejtoria Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës
EMFF	European Maritime Fisheries Fund
GFCM	Komisioni Pergjithshem i Peshkimit per Mesdheun
IUU	Illegal, Paraportuar, Parregulluar (**I**llegal, **U**nreported **U**nregulated)
ISUV	Instituti Sigurise Ushqimore dhe Veterinarise
KKKSHT	Komisioni për Koordinimin e Kërkimit Shkencor dhe Teknologjik
KKQPA	Komisioni Konsultativ Qendror për Peshkimin dhe Akuakulturën
MBZHRAU	Ministria e Bujqesise, Zhvillimit Rural dhe Administrimit te Ujrave
MKV	Monitorimi Kontrolli Vezhgimi
MMPAU	Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit te Ujrave
MIZB	Menaxhimi Integruar Zonave Bregdetare
ONL	Objektivat e Nivelit të Lartë
OSZH	Objektivat Specifike të Zhvillimit
PBB	Prodhimi Brendshem Bruto
PO	Programi Operacional
OP	Organizatat e Prodhuesve
PMQ	Prodhimi Maksimal i Qendrueshem
PMP	Plani Menaxhimit te Peshkimit
PPP	Politika Perbashket e Peshkimit
PPSH	Politika Peshkimit Shqiptare
PSO	Procedurat Standarte Operacionale
QNOD	Qendra Ndër-Institucionale Operacionale Detare
SKP	Strategjia Kombetare e Peshkimit
SIMP	Sistemi Informacionit Menaxhimit te Peshkimit
SMA	Sistemi i Monitorimit të Anijeve
VNM	Vleresimi Ndikimit ne Mjedis
ZHBNJ	Zhvillimi Burimeve Njerëzore
ZPA	Zona të Përcaktuara për Akuakulturë